

Viisaan työmatkaliikkumisen
toimenpidesuunnitelma

-

Lahden kaupunki

2018

LAHTI

 Mobinet

Sisältö

1	Hyvinvointia työmatkalleni	2
2	Tavoitteet ja suunnitteluprosessi.....	3
3	Työryhmä.....	4
4	Olosuhteet ja nykyinen liikenne	5
5	Toimenpiteet.....	9
	4.1 Viisaan liikkumisen olosuhteiden kehittäminen.....	10
	4.2. Henkilöstön pysäköinnin ja pysäköintimaksujen periaatteiden uudistaminen	11
	4.3. Joukkoliikenteen työsuhdelippu.....	13
	4.4. Pyörähuolto ja henkilöstöpalkinnot	14
	4.5. Työnteon käytännöt.....	15
	Toimenpidetaulukko	16
	Suunnitelman toteutus ja seuranta	17
	Liite 1: Lahden kaupungin työmatkakyselyn tulokset	18
	Liite 2: Konserniyhtiöiden työmatkakyselyn tulokset.....	18

Lisätietoja

Olli Alho, kaupunkikehitysjohtaja, Lahden kaupunki

Päivi Maisonlahti, työhyvinvointipäällikkö, Lahden kaupunki

Milla Talja, projektipäällikkö, Mobinet Oy

1 Hyvinvointia työmatkalleni

Päivittäinen liikkuminen ja ulkoilu edistävät hyvinvointia ja terveyttä. Työpaikkojen olosuhteet, käytännöt ja ilmapiiri vaikuttavat työntekijän liikkumisvalintoihin. Hyvinvointia työmatkalleni -hankkeessa on etsitty keinoja, joilla työnantaja voi kannustaa henkilöstöä arkiliikuntaan päivittäisillä työmatkoilla.

Jalan ja pyörällä liikkuminen ovat oivallisia tapoja saada päivittäistä liikuntaa, mutta myös joukko liikenteen käyttäjä ottaa keskimäärin päivässä 2000 askelta enemmän kuin autoilija. Tavoitteena on, että työntekijät voivat tehdä niin kodin ja työpaikan väliset matkat kuin työasiamatkat mahdollisimman turvallisesti ja terveyttä edistään.

Hyvinvointia työmatkalleni -hanke on toteutettu yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kanssa. Hankkeelle on myönnetty liikkumisen ohjauksen valtion avustusta vuodelle 2018. Hankkeen yhtenä tavoitteena on myös tiivistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä sekä jakaa kokemuksia ja resursseja.

Hankkeen ohjausryhmän toimintaan Lahden kaupungilta ovat osallistuneet:

- ❖ kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho pj, kaupunkiympäristön palvelualue
- ❖ työhyvinvointipäällikkö Päivi Maisonlahti, konsernihallinto
- ❖ HR-asiantuntija Tuula Tanninen, siht. konsernihallinto
- ❖ viestintäpäällikkö Anu-Liisa Rönkä, konsernihallinto
- ❖ ympäristöneuvontapäällikkö Päivi Sieppi, konsernihallinto
- ❖ liikenneinsinööri Kristiina Kartimo, kaupunkiympäristön palvelualue
- ❖ kiinteistöpäällikkö Jouni Arola, Konsernihallinto, Tilakeskus
- ❖ liikuntapalveluvastaava Jari Unelius, Sivistyksen palvelualue

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymästä ohjausryhmään ovat kuuluneet:

- ❖ työhyvinvointipäällikkö Marita Simola
- ❖ työkykykoordinaattori Soile Sauranen
- ❖ tulosyksikönpäällikkö Risto Kuronen

Ohjausryhmän asiantuntijoina ovat toimineet:

- ❖ henkilöstöjohtaja Anne-Maj Salmi, Lahden kaupunki, projektin omistaja
- ❖ kehityspäällikkö Veli-Pekka Ignatius, Lahden kaupunki, omistaja ohjaus
- ❖ joukkoliikenneasiantuntija Taina Saarinen, Liikennevirasto
- ❖ projektipäällikkö Milla Talja, Mobinet Oy
- ❖ vanhempi asiantuntija Ville Voltti, Mobinet Oy

Hyvinvointia työmatkalleni -hankkeen viestintää on suunniteltu viestintätyöryhmässä, jonka työskentelyyn ovat osallistuneet: Lahden kaupungilta Anu-Liisa Rönkä ja Päivi Maisonlahti. PHHYKYstä Markku Lehikoinen, Lahti Aquasta Paula Nikula ja Mobinetistä Milla Talja.

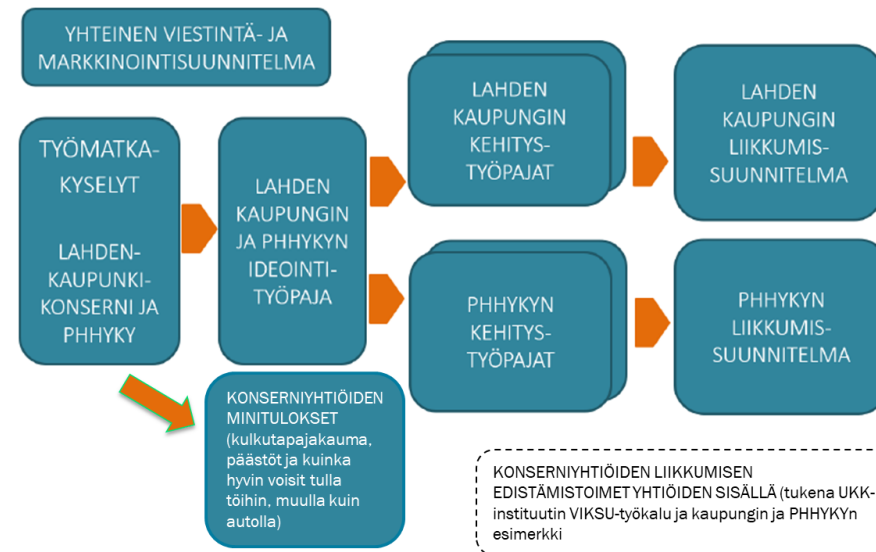
2 Tavoitteet ja suunnitteluprosessi

Lahden kaupungin viisaan liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteena on konkretisoida linjauksia liittyen pysäköintimaksuihin, työsuhtematkalipun käyttöönottoon sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Tämän lisäksi työssä on etsitty toimivia tapoja edistää viisasta liikkumista kaupunkikonserniin kuuluvissa yrityksissä ja yhteisöissä.

Toimenpiteet ideottiin ja konkretisoitiin työpajoissa

Viisaan liikkumisen toimenpidesuunnitelman laadinta käynnistettiin kartoittamalla työmatkaliikenteen nykytila henkilöstölle suunnatun työmatkakyselyn avulla. Kyselyyn vastasi Lahden kaupungin työntekijöiden lisäksi Lahden konserniyhtiöiden ja Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän henkilöstöä.

Ensimmäinen työpaja järjestettiin 22. elokuuta yhteisenä Lahden konserniyhtiöiden ja Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kanssa. Tilaisuudessa perehdyttiin henkilökuntakyselyn tuloksiin ja ideottiin tavoitteita ja toimenpiteitä.

Toinen ja kolmas työpaja järjestettiin erillisinä Lahden kaupungin ja Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän työryhmille. Lahden kaupungin toimenpiteitä konkretisoiva toinen työpaja pidettiin 20. syyskuuta. Kolmannessa työpajassa 18. loka-kuuta koottiin työskentelyn tulokset suunnitelmaksi.

Päätöksenteko ja toteutus

Lahden kaupungin viisaan liikkumisen toimenpidesuunnitelma on työryhmän laatima ja sen on käsitellyt Hyvinvointia työmatkalleni -hankkeen ohjausryhmä. Liikkumissuunnitelma tuodaan yhteistoimintaryhmien ja palvelualueiden johtoryhmien käsittelyyn, jonka jälkeen toimenpiteitä viedään eteenpäin eri vastuutahojen toimesta. Toimenpiteiden toteutuksesta päätetään erikseen asianmukaisella päätöksentekotasolla.

3 Työryhmä

Lahden kaupungin työryhmän työskentelyyn ovat osallistuneet:

- ❖ kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho
kaupunkiympäristön palvelualue
- ❖ työhyvinvointipäällikkö Päivi Maisonlahti,
konsernihallinto
- ❖ HR-asiantuntija Tuula Tanninen
konsernihallinto
- ❖ viestintäpäällikkö Anu-Liisa Rönkä,
konsernihallinto
- ❖ ympäristöneuvontapäällikkö Päivi Sieppi,
konsernihallinto
- ❖ liikenneinsinööri Kristiina Kartimo,
kaupunkiympäristön palvelualue
- ❖ kiinteistöpäällikkö Jouni Arola, Konsernihal-
linto, Tilakeskus
- ❖ liikuntapalveluvastaava Jari Unelius,
Sivistyksen palvelualue
- ❖ pääluottamusmies JUKO/OAJ Esa Ukkola
- ❖ palvelujohtaja Jaana Suvisilta, konsernihal-
linto,
- ❖ pääluottamusmies Jyty Katja Päivä
- ❖ joukkoliikennesuunnittelija Katja Suhonen,
kaupunkiympäristön palvelualue
- ❖ varhaiskasvatuksenopettaja Liisa Vehviläi-
nen, sivistyksen palvelualue
- ❖ työhyvinvointivaltuutettu Marianne Niemi-
nen, konsernihallinto
- ❖ kehittämisasiantuntija Markku Ukkonen,
konsernihallinto
- ❖ kerhotoiminnan ohjaaja Mia Mustaparta,
sivistyksen palvelualue
- ❖ palvelupäällikkö Niina Savolainen, konser-
nihallinto, Lahti-Piste
- ❖ suunnitteluinsinööri Petri Peltonen, kon-
sernihallinto, EKP, yleiskaava
- ❖ pääluottamusmies Päivi Hämäläinen,
JUKO/TS
- ❖ varhaiskasvatuksenhoitaja Ritva Alitalo, si-
vistyksen palvelualue

Työryhmän tukena toimi Mobinet Oy, joka vas-
tasi henkilökuntakyselystä, työpajojen toteu-
tuksesta ja työmatkaliikkumisen toimenpideoh-
jalman laatimisesta. Mobinet Oy:stä työhön
osallistuivat projektipäällikkö Milla Talja ja van-
hempi asiantuntija Ville Voltti.

4 Olosuhteet ja nykyinen liikenne

Työmatkakyselystä tietoa suunnittelun pohjaksi

Lahden koko konsernin henkilökunnalle suunnattu työmatkakysely tuotti määrällistä tietoa liikenteen nykytilasta ja muutospotentiaalista, mutta myös paljon ideoita ja monipuolisia mielipiteitä.

Kysely toteutettiin toukokuussa 2018 ja siihen vastasi 1062 Lahden kaupungin ja 826 konserniyhtiöiden työntekijää. Vastausaktiivisuus oli Lahden kaupungissa 30 % ja konserniyhtiöissä keskimäärin 36 %.

Lahden kaupungin 1062 vastaajaa tekivät tutkimusviikolla 4694 matkaa. Tulokset laajennettiin sukupuoli ja toimiala huomioiden kuvaamaan koko henkilöstöä (3567 hlö) ja tutkimusviikon (14.-18.5.2018) arkipäivien työmatkoja.

Puolet matkoista tehdään autolla

Lahden kaupungin työntekijöiden työmatkan keskipituus on 11 kilometriä. Tutkimusviikon työmatkoista 43 % kuljettiin yksin autolla. Kimppakyydillä tehtiin 9 % prosenttia matkoista

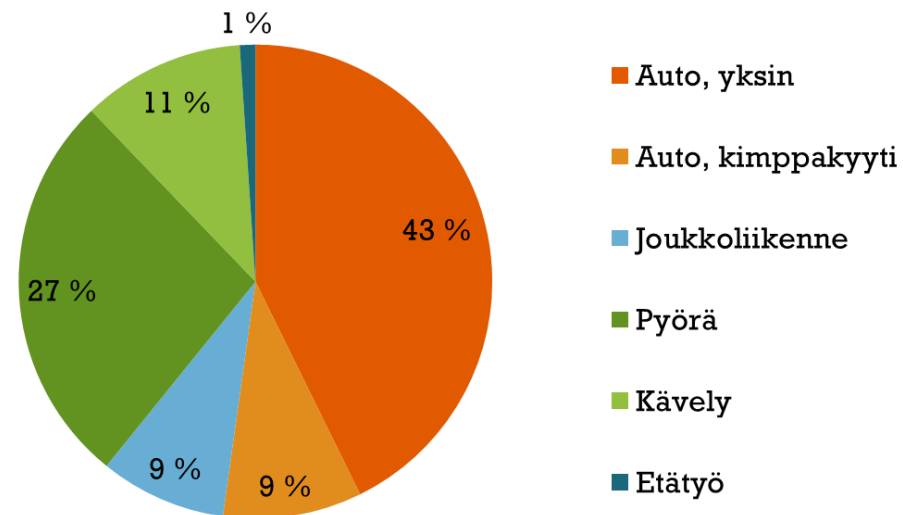
Pyöräily suosittua

Kodin ja työpaikan välisistä matkoista pyörällä tehtiin hiukan yli neljännes ja kävelen 11 prosenttia. Henkilöstöstä puolet pyöräilee ja yli kolmannes kävelee töihin vähintään silloin tällöin.

Joukkoliikenne ja etätyö

Joukkoliikenteen kulkutapaosuus on 9 prosenttia. Henkilöstöstä 34 % käyttää joukkoliikennettä kodin ja työpaikan välillä vähintään silloin tällöin. Etätyöllä korvaantuu vain 1 % työmatkoista.

Työmatkojen kulkutapajakauma

Matkahavaintojen määrä N = 4694

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Kiinteistöjen olosuhteet

Noin puolet Lahden kaupungin henkilöstöstä on tyytyväisiä kiinteistön olosuhteisiin. Parannettavaakin kuitenkin löytyy. Henkilöstöstä 37 prosenttia on tyytymättömiä peseytymistiloihin ja 34 prosenttia vaatteiden kuivatus- ja säilytysmahdollisuuksiin.

Autojen pysäköinti

Henkilöstöstä yli puolet on tyytyväisiä autojen pysäköintimahdollisuuksiin. Osa henkilöstöstä kuitenkin kokee, että pysäköinnin ja pysäköintimaksujen periaatteita ei sovelleta samalla periaatteella eri toimipisteissä. Pyörille toivottiin turvallisia sateelta suojassa olevia säilytyspaikkoja.

Työasiointimatkat

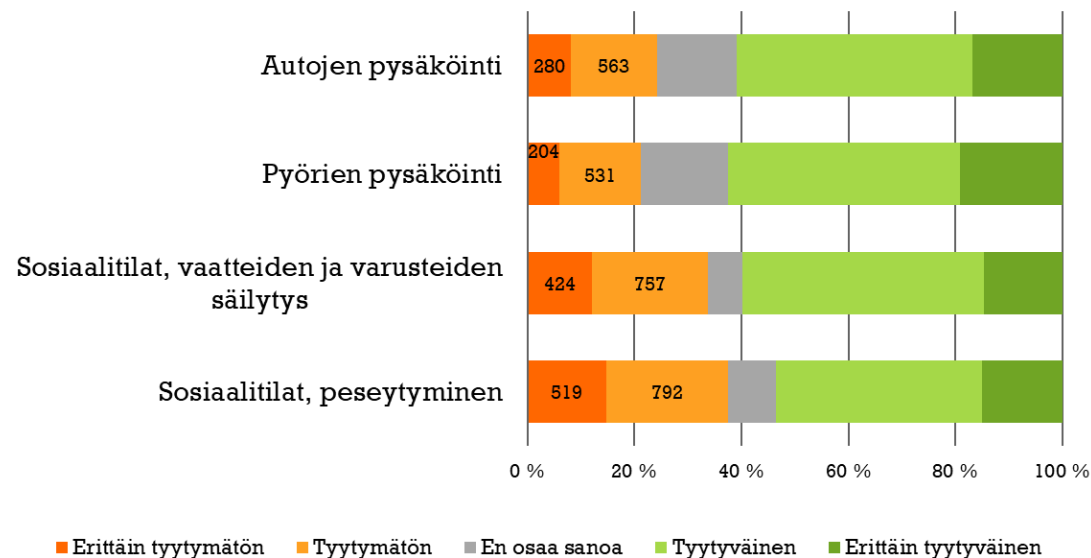
Työntekijöistä 42 % matkustaa työasioissa vähintään 1–3 kertaa kuukaudessa. Päivittäin tai lähes päivittäin työasioissa matkustaa 12 % henkilöstöstä.

Omaa autoa työasointiin vähintään silloin tällöin käyttää hiukan yli 1000 henkilöä. Moni tekee työasiamatkoja myös kimpapakyytiläisenä. Kaupungin autoja tai vuokra-autoja ainakin silloin tällöin käyttää noin 150 henkilöä. Kiinnostusta yhteiskäyttöisiin autoihin olisi huomattavasti enemmän, sillä nykyisten käyttäjien lisäksi noin 500 henkilöä olisi kiinnostunut käyttämään yhteiskäyttöisiä autoja.

Hiukan yli 400 henkilöä tekee työasiamatkoja ainakin silloin tällöin pyörällä tai joukkoliikenteellä ja peräti 700 henkilöä kävelee ainakin silloin tällöin. Työpaikalta lainattavia pyöriä käyttää nykyisin noin 100 henkilöä ja noin 500 henkilöä olisi lisäksi kiinnostunut käyttämään sellaisia. Lainattavia matkakortteja työasointiin käyttää tällä hetkellä hiukan yli 200 henkilöä. Myös näiden käytöstä olisi lisäksi kiinnostunut lähes 500 henkilöä.

Videoneuvotteluja hyödyntää vain 37 % työasiamatkoja säännöllisesti tekevistä.

Tyytyväisyys työpaikan kiinteistön olosuhteisiin

Havaintomäärä N=1035, kuvaajan luvut kuvaavat kokonaishenkilömäärää

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

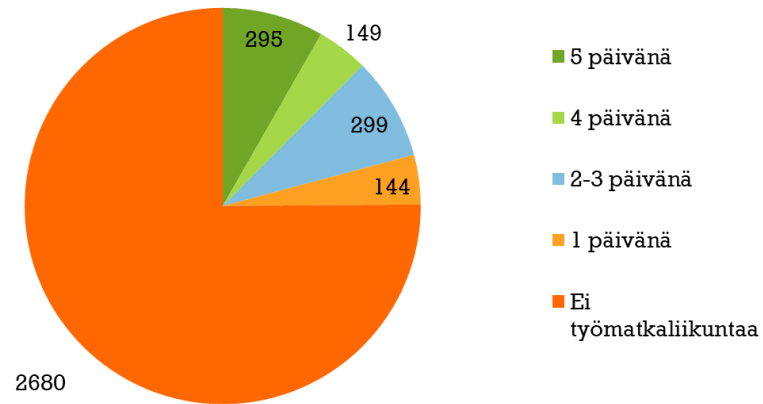
Terveysliikunta

Liikunta yhdessä muiden tekijöiden kanssa lisää työntekijöiden hyvinvointia. Pienikin noin 10 minuutin reipas kävely edistää terveyttä.

Neljännes Lahden kaupungin työntekijöistä sai tutkimusviikon työmatkoilla yli 30 minuuttia liikuntaa vähintään yhtenä päivänä viikossa. Potentiaalia työmatkaliikkumisen lisäämiseen on paljon. Noin puolet henkilöstöstä on ilmoittanut voivansa oikein hyvin tehdä työmatkansa pyörällä keväästä syksyyn. Myös kävelyyn ja joukkoliikenteen käyttöön kannustamalla voidaan lisätä henkilöstön liikunnan määrää.

Kaikenlainen hyötyliikunta huomioiden 66 % työntekijöistä vastasi liikkuvansa vähintään puoli tuntia ainakin 4–5 kertaa viikossa. Vain kerran viikossa tai harvemmin yli 30 minuuttia liikkuvia on noin 10 % henkilöstöstä.

Tutkimusviikon työmatkoilla yli 30 minuuttia liikuntaa saaneiden määrä

Havaintomäärä N=1042, kuvaajan luvut kuvaavat kokonaishenkilömäärää

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Turvallisuus

Erityisesti liukkaalla kelillä kävellessä sattuu paljon työmatkatapaturmia. Useimmiten kävelyä liittyy kaikkiin liikkumismuotoihin, mutta erityisesti pyrittäessä edistämään kävelyä on tärkeää kiinnittää huomiota myös siihen liittyvään turvallisuuteen. Liukuesteitä käyttää noin 45 prosenttia henkilöstöstä edes silloin tällöin ja vain 17 % aina kelin niin vaatiessa.

Pyöräillessä kypärää käyttää 76 % henkilöstöstä vähintään silloin tällöin. Myös pyörän hyvä kunto ja nastarenkaiden käyttö talvella lisäävät pyöräilyn turvallisuutta.

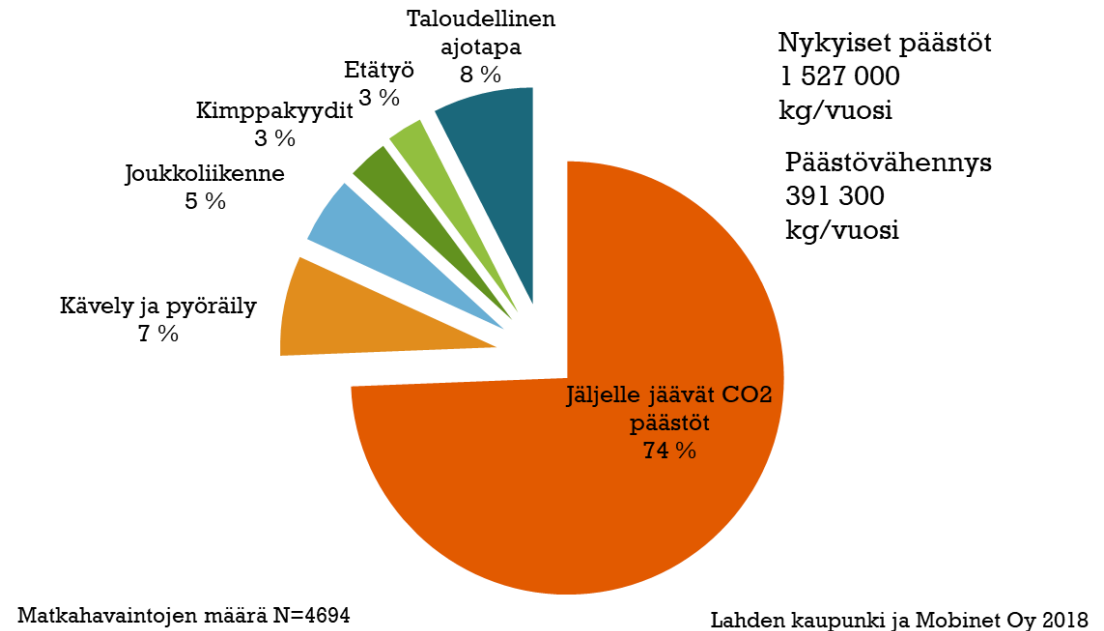
Työmatkaliikenteen päästöistä voisi vähentyä jopa 26 prosenttia

Lahden kaupungin työntekijöiden vuosittaiset kodin ja työpaikan välisen liikenteen hiilidioksidipäästöt ovat 1 527 000 kg/vuosi. Päästöjä voitaisiin kuitenkin vähentää jopa 26 prosenttia. Tämä perustuu työntekijöiden omaan arviointiin siitä, miten matka olisi mahdollista tehdä.

Kävelyn ja pyöräilyn lisääntyminen voisi tuottaa noin 7 prosentin päästövähennyksen. Myös joukkoliikenteellä ja kimppakyydeillä voitaisiin kulkea huomattavasti enemmän. Päästövähennyksiä voidaan saavuttaa myös taloudellisella ajotavalla ja etätyön lisäämisellä.

Päästövähennyspotentiaalia ei pysty saavuttamaan millään yksittäisellä toimenpiteellä vaan kokonaisuus koostuu eri ihmiselle ja erilaisiin tilanteisiin sopivista vaihtoehdoista

Päästövähennyspotentiaali kodin ja työpaikan välisillä matkoilla 26%

5 Toimenpiteet

Työryhmä on laatinut suunnitelman sekä toimenpide-ehdotukset, joilla henkilöstön viisasta liikkumista pyritään lisäämään. Toimenpiteet on ryhmitelty kolmeen teemaan.

Ensimmäinen teema käsittelee toimipisteiden olosuhteiden kehittämistä työmatkaliikuntaa tukevaksi. Toisen teeman tavoitteena on kehittää liikkumiseen liittyviä etuja ja maksuja viisaaseen liikkumiseen kannustavaksi. Tämän teeman alle kuuluvat pysäköintimaksut, työsuhde-matkalippu, pyörähuolto ja henkilöstöpalkinnot. Kolmas teema liittyy työntekeksen tapoihin ja työasointiin.

Useiden toimenpiteiden toteutusta on ryhdytty valmistelemaan jo suunnittelun kuluessa. Tämä suunnitelma ohjaa kehittämistyötä. Toteutus voi tarkoittaa myös vaiheittaista etenemistä.

Olosuhteiden kehittäminen

Edut ja maksut

Työnteon käytännöt

4.1 Viisaan liikkumisen olosuhteiden kehittäminen

Pukeutumis- ja peseytymistilojen kartoitus ja kunnostus

Kartoitetaan kaikkien toimipisteiden pukeutumis- ja peseytymistilojen kunto ja käyttömahdollisuudet. Kartoitukset tehdään vuosina 2019–2021 tehtävien työsuojelutarkastusten yhteydessä ja tarkastusten perusteella tehdään tarvittavat korjaukset. Tavoitteena on myös varmistaa, että kaikkien toimipaikkojen tilat täyttävät vähintään työsuojelulainsäädännön minimivaatimukset.

Pyöräpysäköintipaikkojen lisääminen

Kartoitetaan pyöräpysäköinnin tilannetta ja kehittämistarpeita toimipaikkakohtaisesti. Pyritään nykyisissä kiinteistöissä erityisesti peruskorjausten yhteydessä ja jatkossa rakennettavissa kiinteistöissä lisäämään pyöräpaikkojen määrää suhteessa autopaikkojen määrään kiinnittäen huomiota myös pyöräpysäköintipaikkojen laadun, sijainnin, esteettömyyden, turvallisuuden ja sääsuojan parantamiseen.

Pyöräpysäköintipaikkojen huomioimisen rakentamisen ohjauksessa

Kehitetään pyöräpaikkojen huomioimista rakentamisen ohjauksessa.

4.2. Henkilöstön pysäköinnin ja pysäköintimaksujen periaatteiden uudistaminen

Tausta

Lahden kaupungin henkilöstön pysäköinnin ja pysäköintimaksujen periaatteet on linjattu vuonna 2013. Ohjeen mukaan pysäköinnistä veloitetaan parkkihalleissa 15-21 euroa/kk ja muilla pysäköintialueilla 10-15 euroa/kk.

Poikkeuksena on maksuton pysäköinti tehtävissä, joissa päivittäisiä lähtöjä on useita.

Rakennuksen yhteydessä olevista henkilöstölle osoitetuista paikoista ei veloiteta, jos näistä ei ole työnantajalle kuluja

Tavoitteet

Liikkumiseen liittyviä henkilöstöetuja pyritään kehittämään niin, että ne kannustavat henkilöstöä viisaaseen liikkumiseen. Lahden kaupunki luopuu henkilökunnan pysäköinnin subventiosta siirtymäajan kuluessa. Uusi käytäntö vastaa Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän mallia. Lisääntyneet pysäköintitulot ohjataan työntekijöille tarjottavan työsuhdematkalipun rahoittamiseen.

Ehdotus pysäköinnin linjaukseksi

Työryhmä ehdottaa, että pysäköinnin ja pysäköintimaksujen periaatteita uudistetaan siten, että työnantajan subventio on korkeintaan 25 €/kk, mikä vastaa verovapaan työsuhdematkalipun arvoa.

Pitkällä aikavälillä tavoitteena on, että käyttäjät vastaavat pysäköintipaikkojen kustannuksista kokonaan itse.

Kaikki työnantajan henkilökunnan käyttöön osoittamat sähköpaikat ja katetut paikat ovat maksullisia. Kattamattomien kylmien paikkojen maksullisuus ratkaistaan tapauskohtaisesti palvelualueiden johtoryhmissä. Suositellaan että ainakin Suomen ympäristökeskuksen alueluokituksen mukaisella kävely- ja joukkoliikennevyöhykkeellä pysäköintipaikat määriteltäisiin maksullisiksi.

Maksullisista pysäköintipaikoista veloitetaan minimissään seuraavasti:

- Kylmä paikka hallissa 15 €/Kk
- Sähköpaikka hallissa 25 €/kk
- Paikka lämpimästä hallista 35 €/kk
- Kattamaton sähköpaikka 15 €/kk
- Kattamaton kylmä paikka 10 €/kk

Valmistelevat toimenpiteet

Valmistelevana toimenpiteenä selvitetään maksujen vaikutukset, erityisesti voiko pysäköintiä siirtyä haitallisessa määrin maksuttomille kadunvarsipaikoille.

Selvitetään vaihtoehtoa veloittaa sähköpaikasta talvikuukausilta (marraskuu-huhtikuu) +10 eur/kk kylmän paikan perushinnan lisäksi.

Laaditaan selvitys ladattavien sähköautojen pysäköinnistä.

Käyttöön perustuva hinnoittelumalli

Lahden pysäköinti Oy:n sopimuspaikoilla pysäköiville kehitetään vaihtoehtoinen, käyttöön perustuva, hinnoittelumalli harvemmin autolla töihin tuleville henkilölle.

Työasiointiin liittyvä pysäköinti

Työasiointiin perustuvaa pysäköintitarvetta pyritään välttämään. Tehtäväkohtaisia säännölliseen työasiointiin perustuvia pysäköintilupia voidaan kuitenkin myöntää silloin, kun liikku- mistarve ei ole ratkaistavissa muulla tavoin.

Työryhmä ehdottaa, että työasointitarpeeseen liittyvää oman auton pysäköintitarvetta pyritään vähentämään seuraavin keinoin:

- 1) Työasiointiin suositellaan ensisijaisesti käytettävän talon autoa tai muita yhteiskäyttöautoja.
- 2) Satunnaiseen työasiointiin liittyvä oman auton pysäköinti työpaikalla voidaan hyvittää matkalaskulla
- 3) Tehtäväkohtaisia pysäköintilupia voidaan myöntää niille henkilöille, joilta työnantaja edellyttää oman auton käyttöä. Lupia myöntää palvelualueiden johtoryhmä esimiehen ehdotuksesta.

4.3. Joukkoliikenteen työsuhdelippu

Työsuhdematkalippu

Työsuhdematkalippu on luontoisetu, jolla työnantaja voi tukea ja kannustaa henkilöstöä joukkoliikenteen käyttöön kodin ja työpaikan välillä matkoilla. Työsuhdematkalippu on verovapaa etu 300 euroon asti vuodessa.

Työsuhdematkalipun vaikutukset

Työsuhdematkalipun käyttöönotolla on tutkusti joukkoliikenteen käyttöä lisäävä vaikutus.

Jyväskylässä Valmet Technologies Oy:ssä joukkoliikenteen käyttö on kaksinkertaistunut pysäköintimaksujen ja työsuhdematkalipun käyttöönoton sekä viestinnän ja kampanjoinnin vaikutuksesta.

Helsingissä sijaitsevassa Veripalvelussa työsuhdematkalippu on lisännyt joukkoliikenteen käyttöä 9 % kodin ja työpaikan välisillä matkoilla. Työntekijöistä 24 % ilmoitti lisänneensä joukkoliikenteen käyttöä työsuhdematkalipun käyttöönoton jälkeen.

Toimenpide

Työryhmä ehdottaa, että työsuhdematkalippu otetaan käyttöön seuraavasti:

- Tarjotaan työsuhdematkalippuetu 25 €/kk palkan päälle
- Etu tarjotaan kaikille työntekijöille
- Uusi etu, ei ole vaihtoehtoinen muiden etujen kanssa
- Voi käyttää kuukausi- ja arvolippuun
- Omavastuu vähintään 50 % niin, että ladattaessa etua esim. 25 euroa on ladattava myös vähintään 25 euroa omaa rahaa
- Toteutus Lahden kaupungin omalla työsuhdematkalipputuotteella. Mahdollistetaan myös edun käyttö Lahden seudun ulkopuolelta tuleville.

Työsuhdematkalipun kustannusarvio

Työryhmän ehdottaman toimenpiteen vuosittainen nettokustannusarvio on 28 000 euroa.

Bruttokustannusten arviossa Lahden kaupungin henkilökunnan määränä on käytetty 3300 henkilöä. Työsuhdematkalipun käyttäjien määrä, 54 % henkilökunnasta, on arvioitu työmatkakyselyn ja referenssikohteiden perusteella.

Arviossa on oletettu, että 9 % henkilökunnasta käyttäisi edun täysimääräisesti 11 kuukautena (kuukausilipun käyttäjät) ja 45 % matkustaisi joukkoliikenteellä noin kerran viikossa lipun hinnan ollessa keskimäärin 2,7 euroa (arvolipun käyttäjät). Näillä oletuksilla työsuhdematkalipun bruttokustannusarvio on 280 000 euroa vuodessa.

Huomioiden työsuhdematkalipun joukkoliikenteen käyttöä lisäävä vaikutus sekä laskien joukkoliikenteen lipputulojen palautuminen 1.7.2019 alkaen käytössä olevalla mallilla, kaupungin kunnallistekniikan asiantuntija-arvioiden mukaan noin 90 % työsuhdematkalipun bruttokustannuksista palautuu kaupungille.

4.4. Pyörähuolto ja henkilöstöpalkinnot

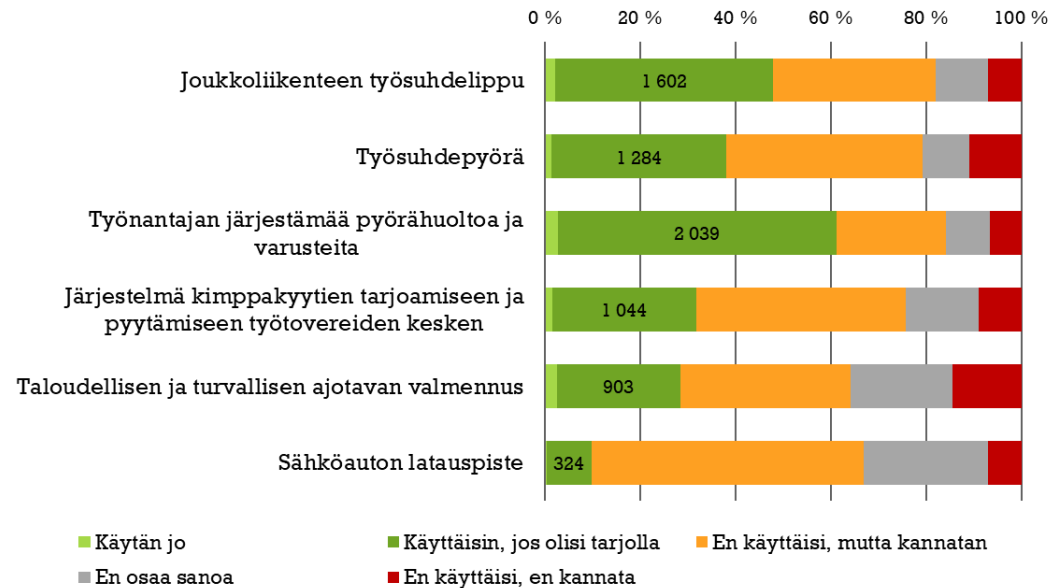
Suunnitellaan ja toteutetaan vuosittainen pyörähuolto

Työnantajan järjestämä pyörähuolto oli työmatkaliikkuksen kyselyssä toivotuin ympäristöystävällistä liikkumista tukeva etu. Yli 2000 henkilöä olisi kiinnostunut edusta. Pyörän säännöllinen huolto on myös merkittävä pyöräilyn turvallisuutta edistävä tekijä. Työryhmä ehdottaa, että suunnitellaan ja toteutetaan vuosittainen pyörähuolto, joka tarjotaan etuna koko henkilöstölle. Etu valmistellaan osana palkitsemisohjelmaa.

Viisaan ja turvallisen liikkumisen edistäminen henkilöstöpalkinnoilla

Viestinnän keinoin kannustetaan esimiehiä viisaan ja turvallisen liikkumisen edistämiseen henkilöstöpalkinnoilla.

Olisitko kiinnostunut ympäristöystävällistä liikkumista tukevista eduista tai palveluista?

N=1046

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

4.5. Työnteon käytännöt

Etätyö

Tausta

Kyselyn perusteella noin 300 henkilöä tekee etätöitä ja 37 %:lla on sopimus

Yli 700 henkilöä haluaisi tehdä etätöitä ja oman arvionsa mukaan pystyisi työtehtävien puolesta tekemään etätöitä

Etätyötä halutaan lisätä kaupungilla

Toimenpide

Lisätään tietoisuutta etätyömahdollisuuksista siihen soveltuvilla aloilla. Tarkistetaan etätyösopimus, ohjeet ja lomakkeet ja tiedotetaan käytännöistä.

Oman auton käyttötarpeen vähentäminen

Kartoitetaan mahdollisuuksia optimoida liikumista työtehtävissä, joissa liikkuminen on oleellinen osa työtä. Muutetaan käytäntöjä liikkumisen optimointia tukevaksi.

Vähennetään oman auton käyttötarvetta työasiointiin lisäämällä kaupungin autojen/yhteiskäyttöautojen käyttömahdollisuuksia ja etäneuvotteluja.

Pyritään löytämään vaihtoehtoisia ratkaisuja siten, ettei työntekijöiltä tarvitse edellyttää oman auton käyttömahdollisuutta.

Yhteiskäyttöiset pyörät

Hankitaan yhteiskäyttöisiä (sähkö) pyöriä kaikkiin isoimpiin toimistokeskittymiin. Suunnitellaan hankintojen, ylläpidon ja hallinnoinnin koordinointi.

Toimenpidetaulukko

Teema	Toimenpide	Vastuutaho ja -henkilöt
Olosuhteiden kehittäminen	1. Kartoitetaan ja tarvittaessa korjataan pukeutumis- ja peseytymistilat sisäisten työsuojelutarkastusten yhteydessä.	Työhyvinvointi organisaatio: Päivi Maisonlahti
	2. Kartoitetaan ja lisätään pyöräpysäköintipaikkojen määrää suhteessa autopaikkojen määrään.	Tilakeskus: Jouni Arola
	3. Kehitetään pyöräpaikkojen huomioimista rakentamisen ohjauksessa.	Rakennusvalvonta: Markku Sivonen Asemakaavoitus: Pirkko-Leena Jakonen
Edut ja maksut	3. Uudistetaan henkilöstön pysäköinnin ja pysäköintimaksujen periaatteita ja käytäntöjä.	Henkilöstöhallinto: Anne-Maj Salmi Kaupunkiympäristö: Olli Alho
	4. Otetaan käyttöön työsuhdematkalippu	
	5. Lahden pysäköinti Oy:n sopimuspaikoilla pysäköiville kehitetään sopimuspysäköinnin vaihtoehtoinen hinnoittelumalli	Henkilöstöhallinto: Anne-Maj Salmi, Työhyvinvointi: Päivi Maisonlahti ja Edunvalvonta: Esa Ukkola
	6. Suunnitellaan ja toteutetaan vuosittainen pyörähuolto, joka tarjotaan etuna koko henkilöstölle	
	7. Kannustetaan esimiehiä viisaan ja turvallisen liikkumisen edistämiseen henkilöstöpalkinnoilla.	Viestintä: Anu-Liisa Rönkä
Työntekemisen käytännöt ja työasiointi	8. Lisätään tietoisuutta etätyömahdollisuuksista siihen soveltuvilla aloilla.	Henkilöstöhallinto: Anne-Maj Salmi Kehityspalvelut: Jaana Suvisilta Henkilöstöhallinto: Anne-Maj Salmi Kaupunkiympäristö: Olli Alho Koordinaatio Kymppi: Päivi Sieppi, Kristiina Kartimo ja Niina Savolainen. Hankinnat yksiköittäin.
	9. Kartoitetaan mahdollisuuksia vähentää oman auton käyttötarvetta työasiointiin.	
	10. Hankitaan yhteiskäyttöisiä (sähkö)pyöriä kaikkiin isompiin toimistokeskittyymiin. Suunnitellaan hankintojen, ylläpidon ja hallinnoinnin koordinointi.	

Suunnitelman toteutus, seuranta ja vaikutusten arviointi

Lahden kaupungin Viisaan liikkumisen toimenpidesuunnitelma on työryhmän laatima ja sen on käsitellyt Hyvinvointia työmatkalleni -hankkeen ohjausryhmä. Liikkumissuunnitelma tuodaan yhteistoimintaryhmien ja palvelualueiden johtoryhmien käsittelyyn, jonka jälkeen toimenpiteitä viedään eteenpäin eri vastuutahojen toimesta.

Työn aluksi suunnitellaan viisaan liikkumisen toimenpiteiden rahoitus. Suunnitelmassa eritellään kaupungin tasolla ja yksiköittäin rahoitettavat toimenpiteet. Rahoitussuunnitelman valmistelusta vastaavat Olli Alho ja Petri Peltonen. Toimenpiteiden toteutuksesta päätetään erikseen asianmukaisella päätöksentekotasolla.

Toimenpiteiden toteutumista koordinoi Päivi Maisonlahti ja palvelualueiden pienryhmät, joihin kuuluu:

- Kaupunkiympäristön palvelualue:
Kristiina Kartimo ja Päivi Sieppi
- Sivistyksen palvelualue:
Jari Unelius ja Liisa Vehviläinen
- Konsernihallinto:
Jaana Suvisilta ja Anu-Liisa Rönkä

Hankkeen vaikutuksia seurataan vuosittain. Seurannasta vastaavat Olli Alho, Päivi Maisonlahti ja konsernihallinnon tilasto- ja tietopalveluista Katja Karevaara.

Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan erityisesti seuraavia asioita

- Henkilöstön työmatkojen kulkutapamuutoksia
- Työpisteiden pyöräpysäköinti- ja sosiaalitilojen laadun kehittymistä
- Työmatkaturvallisuuden paranemista

Strategisena mittarina ympäristön osalta seurataan joukko- ja kevytliikenteen käytön kasvua ja hyvinvoinnin osalta terveyserojen kaventumista ja koetun onnellisuuden kasvua.

Kaupungin ja hyvinvointiyhtymän työryhmien yhteistyön vaikuttavuutta arvioidaan seuraamalla, käynnistyykö hankkeen myötä yhteistyöhankkeita Lahden konserniin kuuluvien tahojen kanssa.

Liite 1: Lahden kaupungin
työmatkakyselyn tulokset

Liite 2: Konserniyhtiöiden
työmatkakyselyn tulokset

Miten kuljemme töihin?

Lahden kaupungin työmatkaliikkuminen

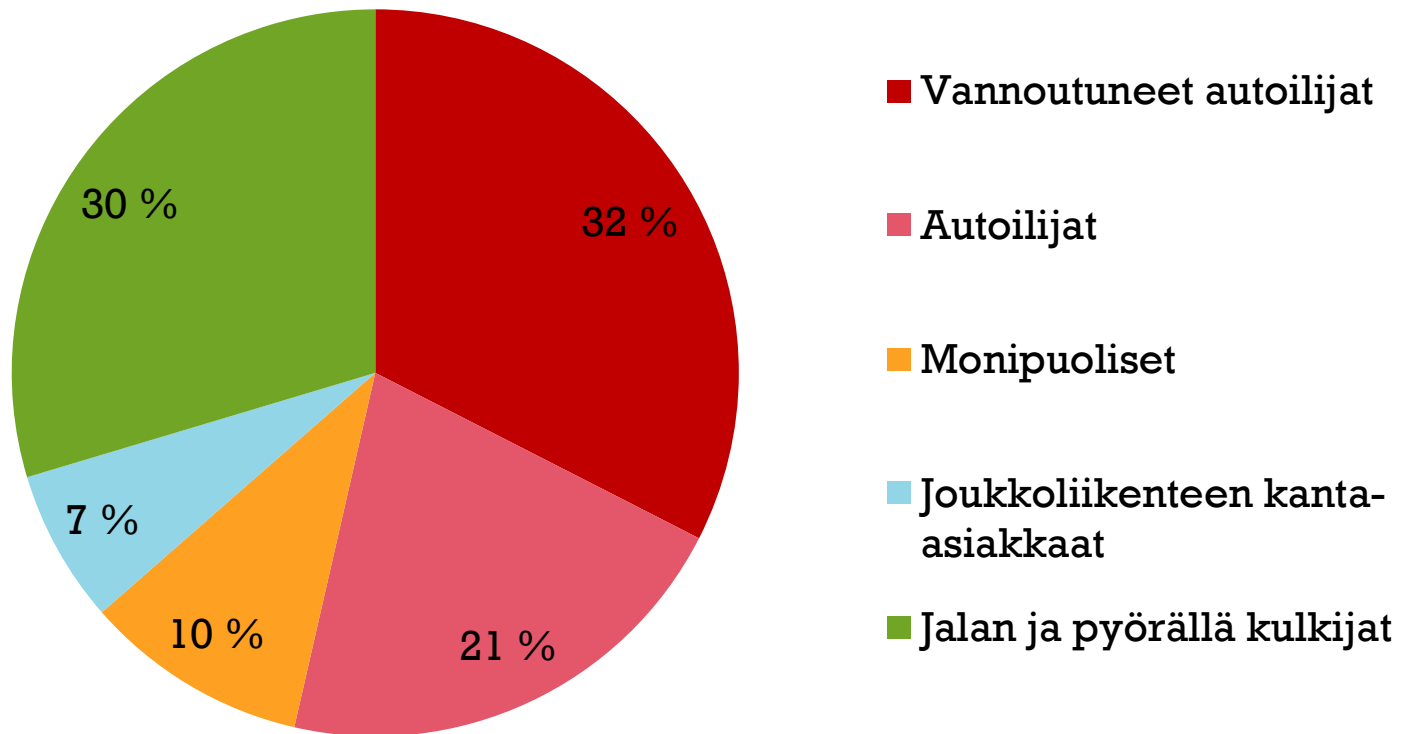
Kartoituksen tulokset 22.8.2018

Tutkimuksen perustiedot

- Tutkimusviikko ma 14.5.- pe 18.5.2018 (kysely auki 27.5. asti)
- 1061 vastaajaa (N), 4694 työmatkaa (arkiviikon matkat)
- Vastausaktiivisuus 30 % (naiset 31 %, miehet 24 %)
- Tulokset laajennettu sukupuolen ja palvelualueen mukaan
 - Laajennettu työntekijämäärä yhteensä 3567 henkilöä
 - Kuvaajissa esitetyt luvut ovat laajennuksen kautta saatuja henkilömääriä, ei vastaajamääriä

ERILAISIA LIIKKUJIA

Henkilöstön liikkumistottumukset

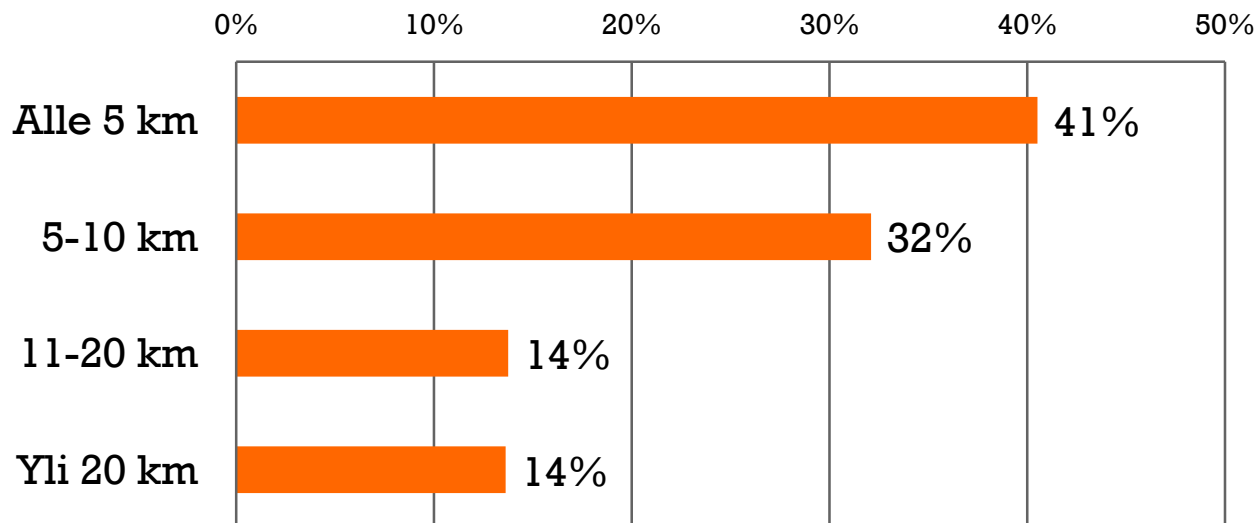
N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Ryhmittely kuvaa henkilöstön liikkumista sekä töissä että vapaa-ajalla.

TYÖMATKAT

Työmatkan keskipituus 11 km, mediaani 6,0 km

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

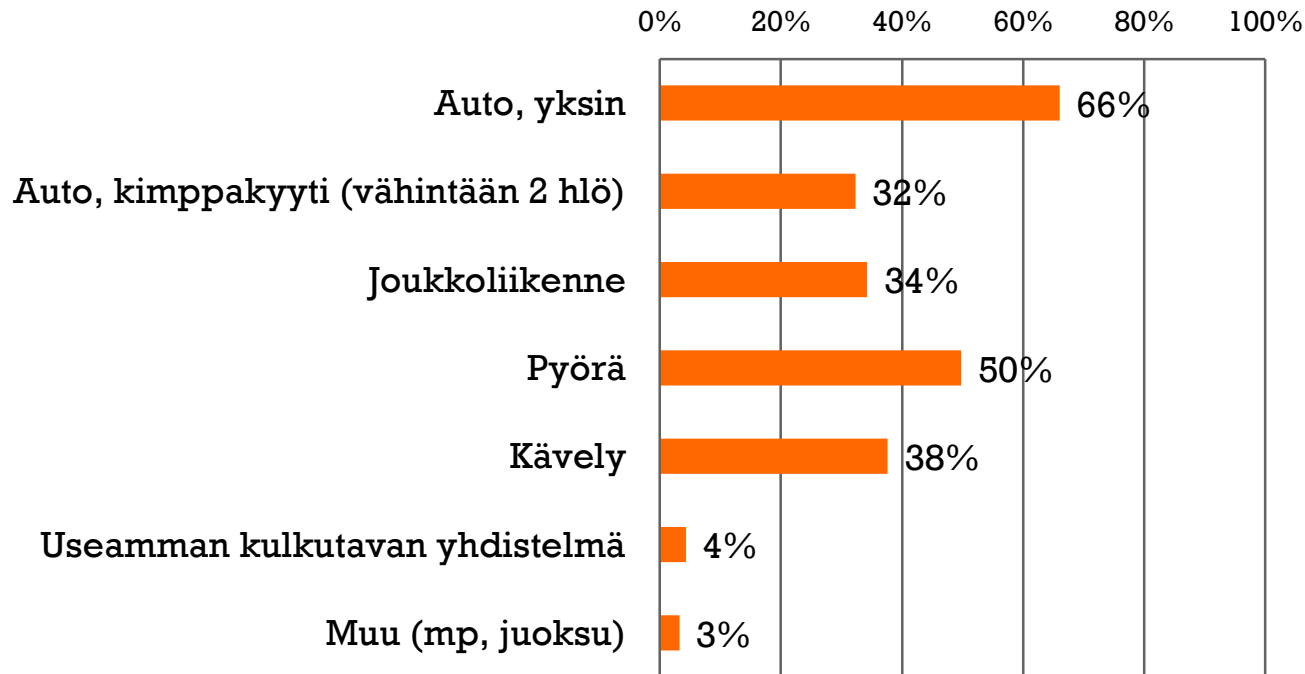
Liikkumisvälineet

Autollisia talouksia	88 %
Käyttökelpoinen polkupyörä	87 %
Joukkoliikennelippu	34 %

Asuinpaikka

Lahden kaupunki	78 %
Lahden seutu	13 %
Muu	6 %

Mitä kulkutapoja käytät kodin ja työpaikan välisillä matkoilla vähintään silloin tällöin?

Työntekijöistä

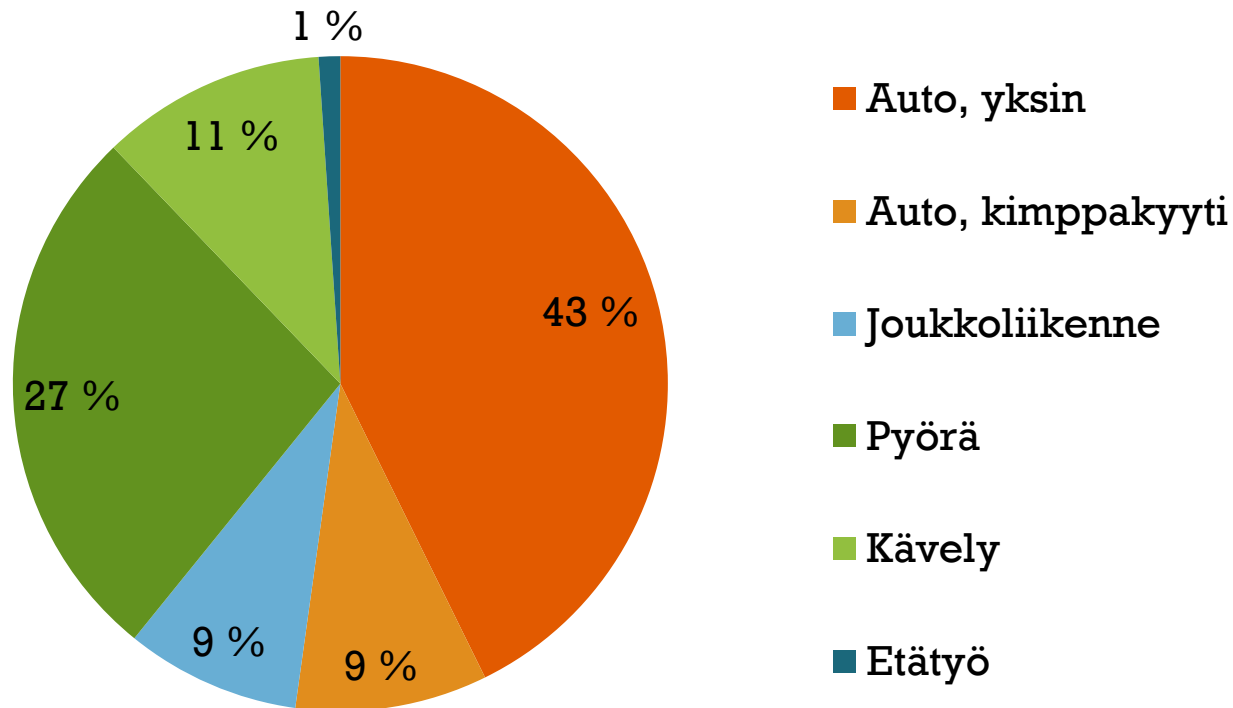
- 2355 ajaa autolla
- 1222 käyttää joukkoliikennettä
- 1776 pyöräilee
- 1343 kävelee

*työmatkoilla
vähintään silloin
tällöin*

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

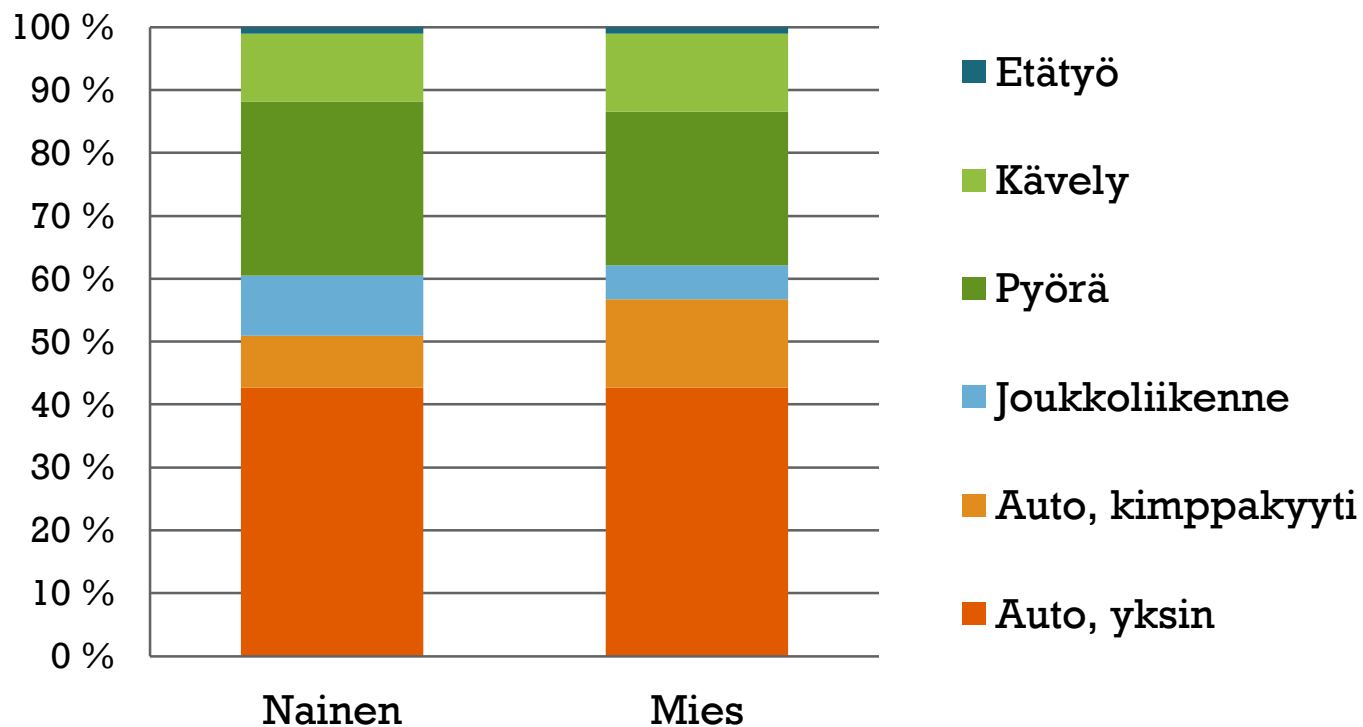
Työmatkojen kulkutapajakauma

Matkahavaintojen määrä N = 4694

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

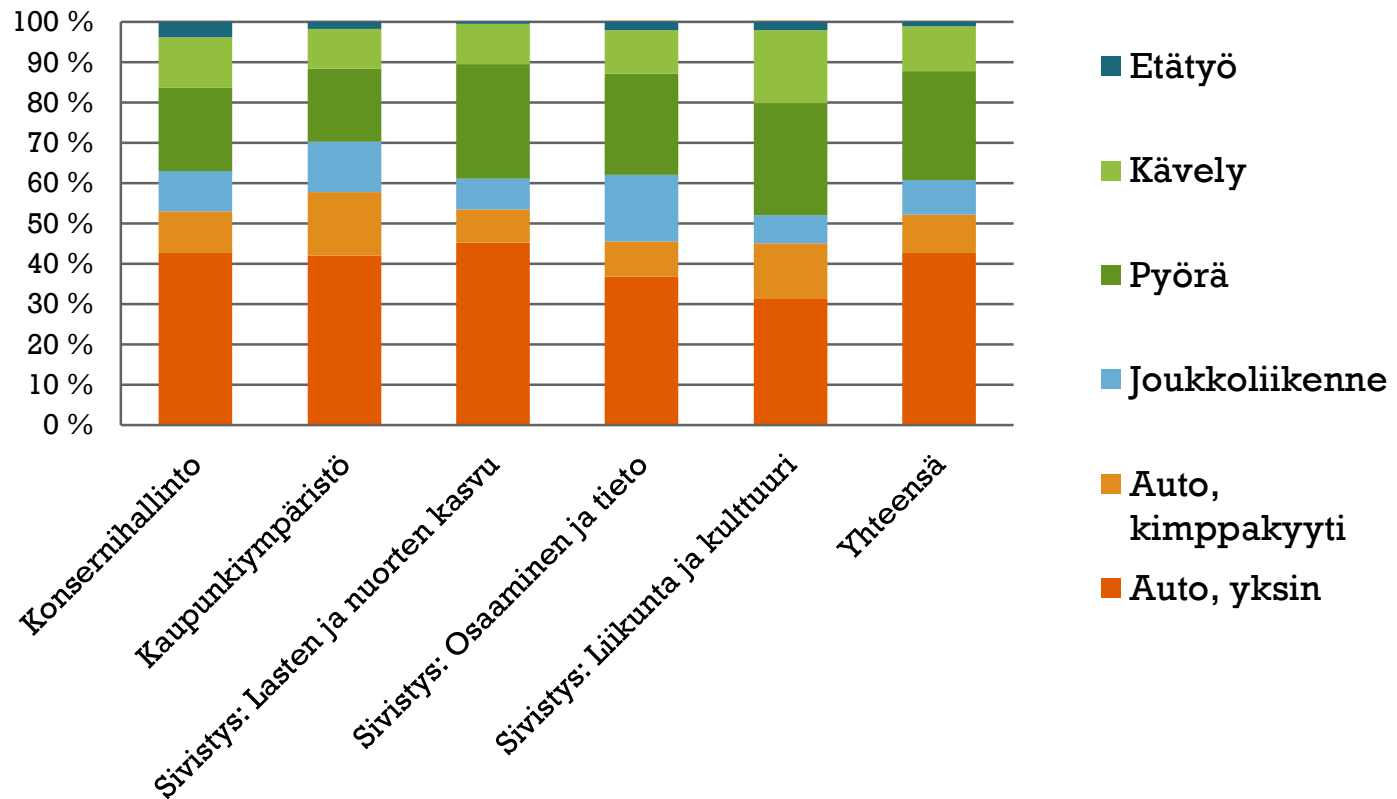
Työmatkojen kulkutapajakauma sukupuolen mukaan

N=4694

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

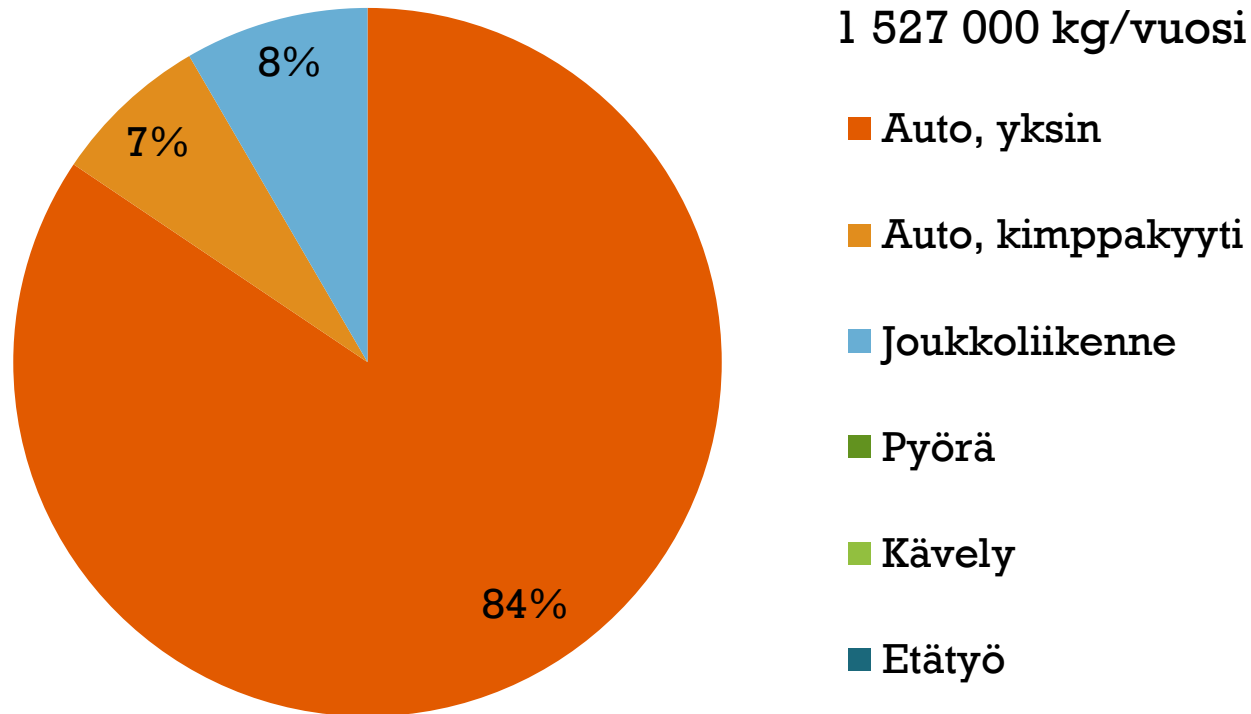
Lahden kaupungin toimialojen kulkutapajakauma

N=4694

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Työmatkojen CO2 päästöt kulkutavoittain

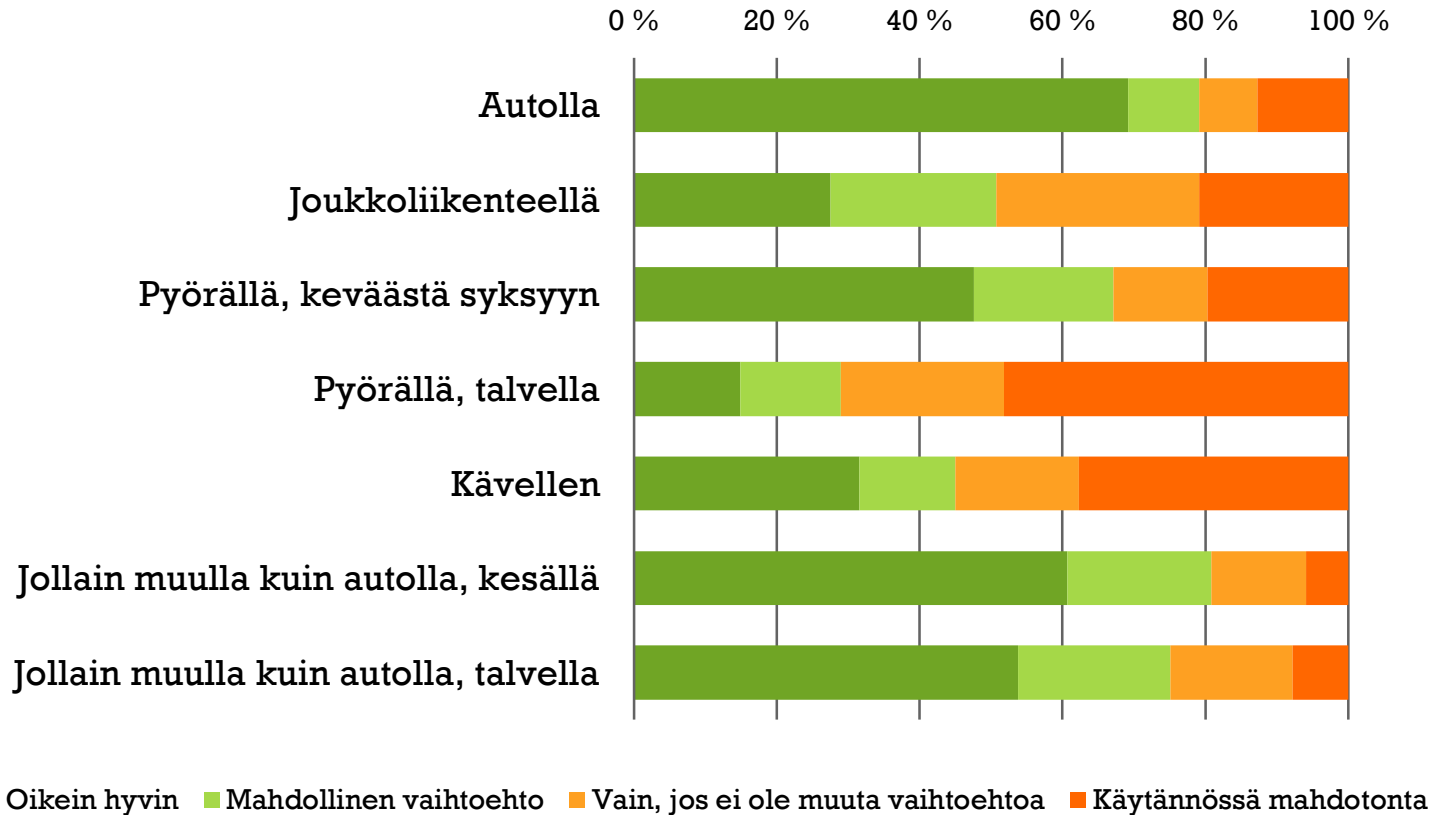

N=4694

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

TYÖMATKOJEN MAHDOLLISUUDET

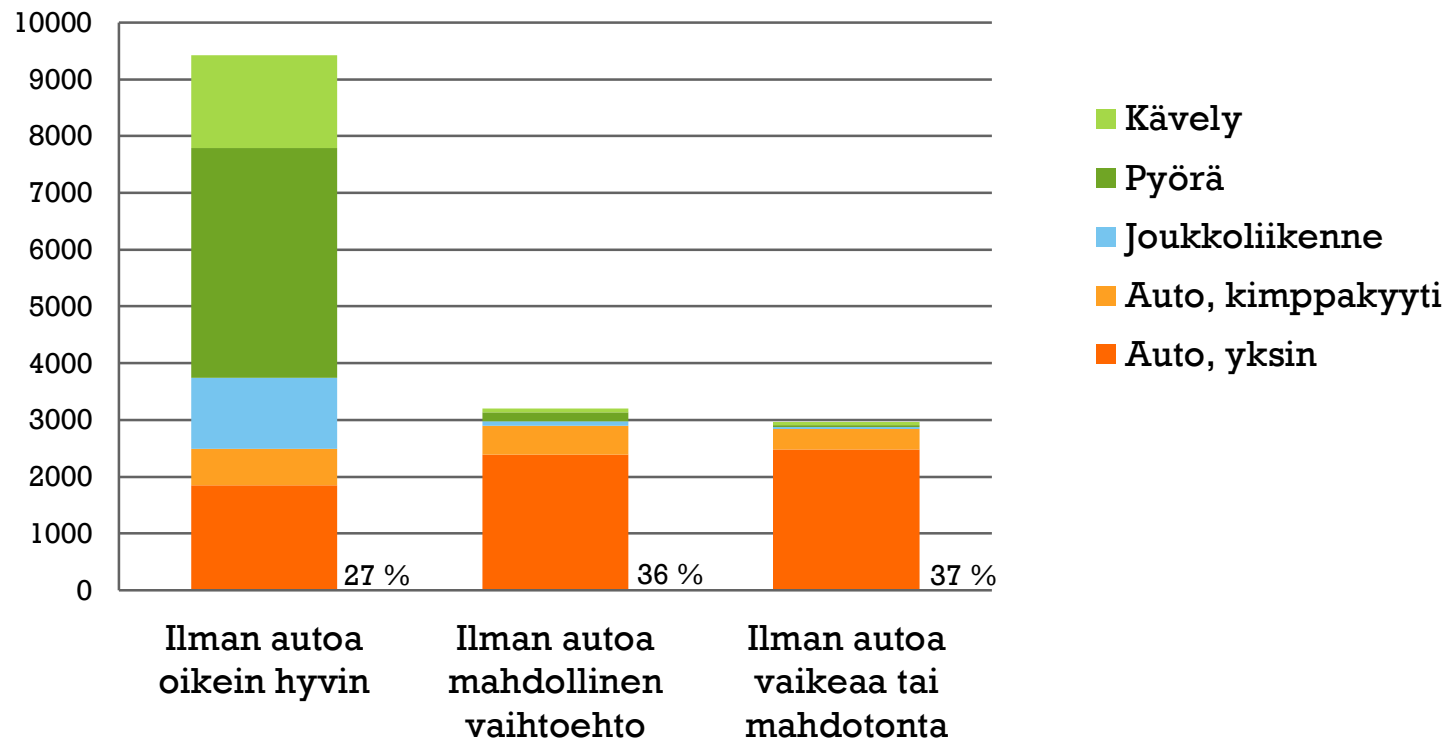
Kuinka hyvin voisit tehdä kodin ja työpaikan väliset matkat eri kulkutavoilla?

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

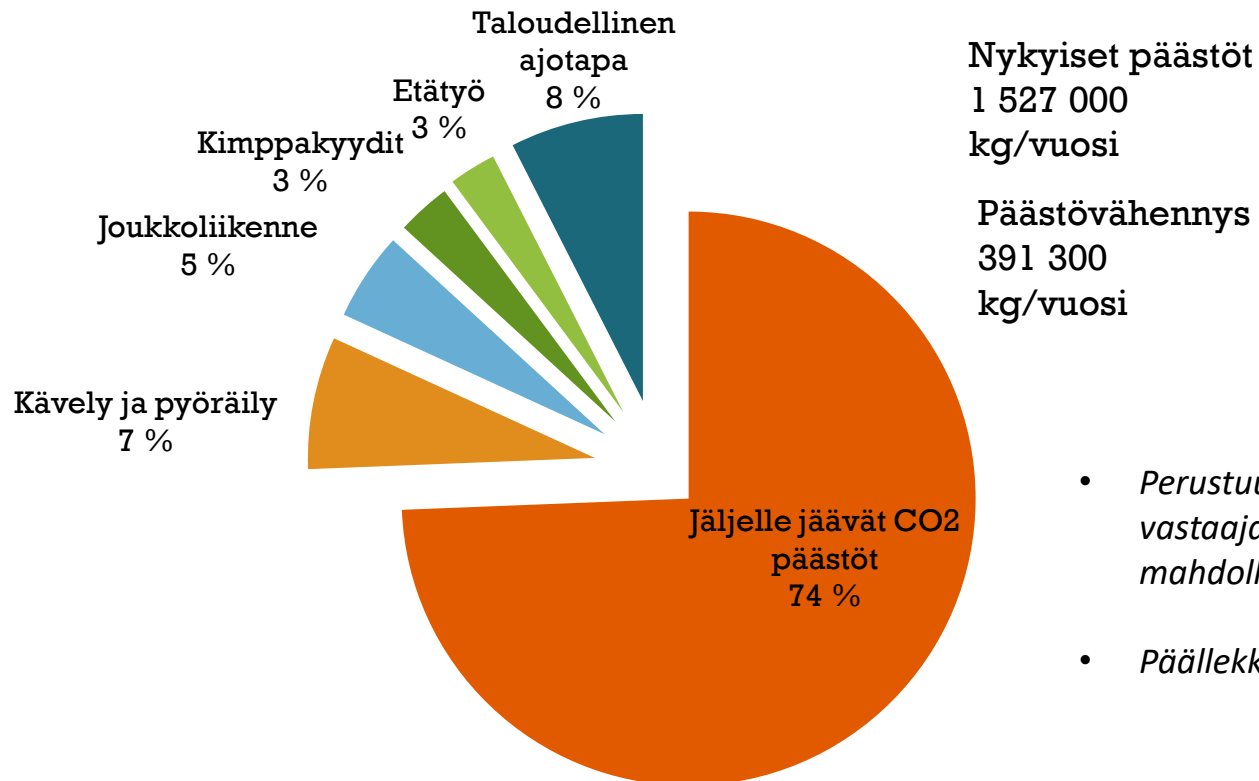
Työmatkojen kulkutapajakauma valinnanmahdollisuuksien mukaan

N=4694

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Päästövähennyspotentialiaali kodin ja työpaikan välisillä matkoilla 26%

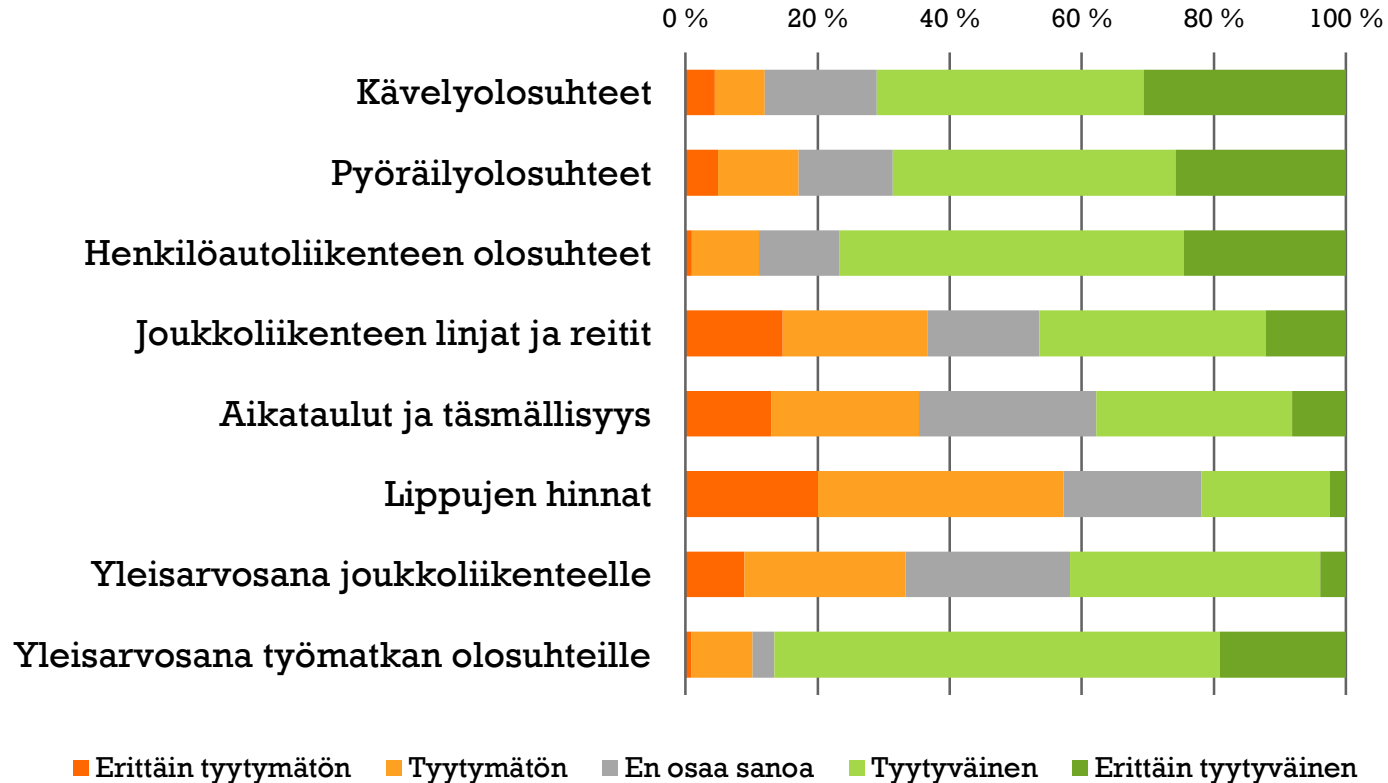

Matkahavaintojen määrä N=4694

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

TYÖMATKOJEN OLOSUHTEET

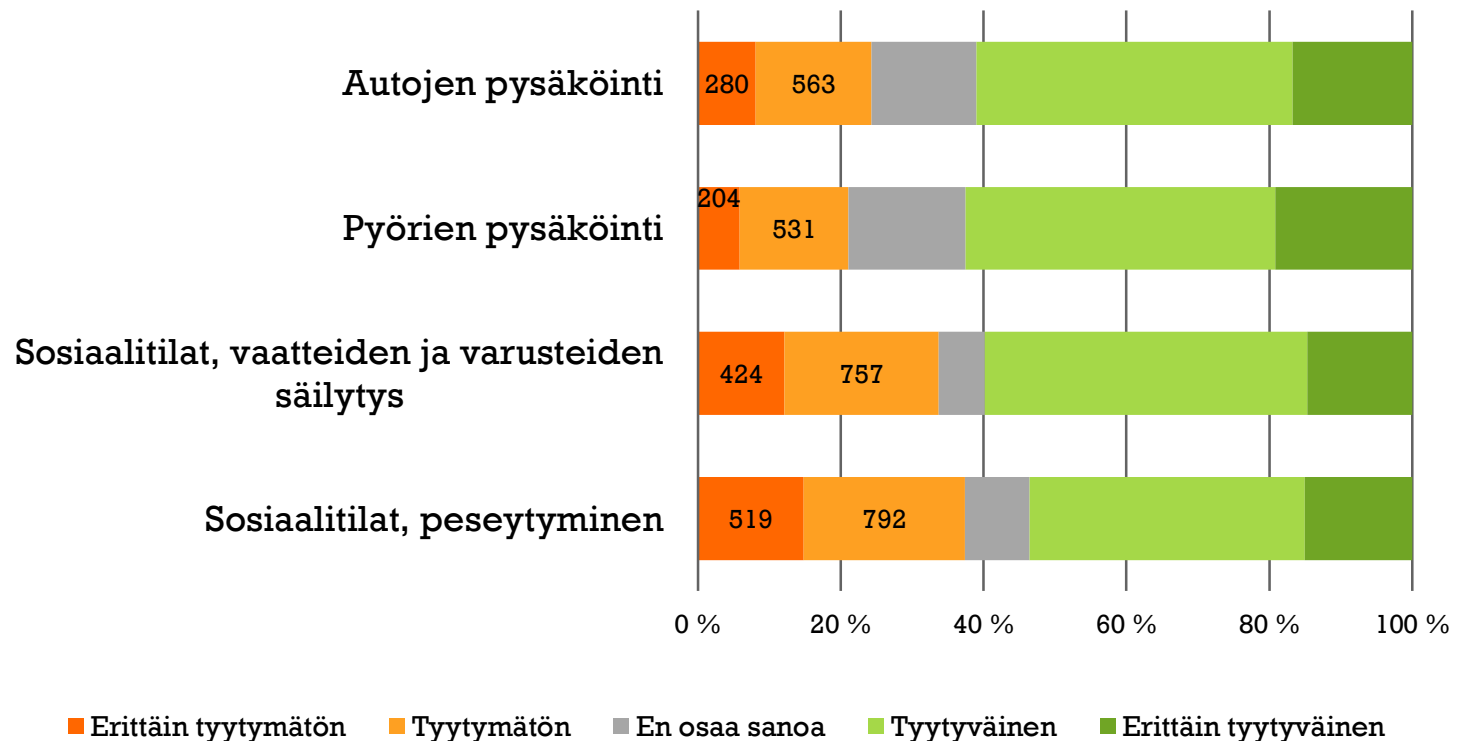
Tyytyväisyys liikenneolosuhteisiin kodin ja työpaikan välillä

N=1027

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Tyytyväisyys työpaikan kiinteistön olosuhteisiin

Havaintomäärä N=1035, kuvaajan luvut kuvaavat kokonaishenkilömäärää

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Jos töissä olisi sosiaalityilat,
pukuhuoneet ja suihku, voisin
pyöräillä työmatkan.

Pyörille turvalliset
säilytyspaikat
työpäivän ajaksi

Eikö pyörillekin voisi varata
nurkkauksen parkkihallista ja
vaikka myydä pyöräpaikkoja
hintaan 5€/kk?

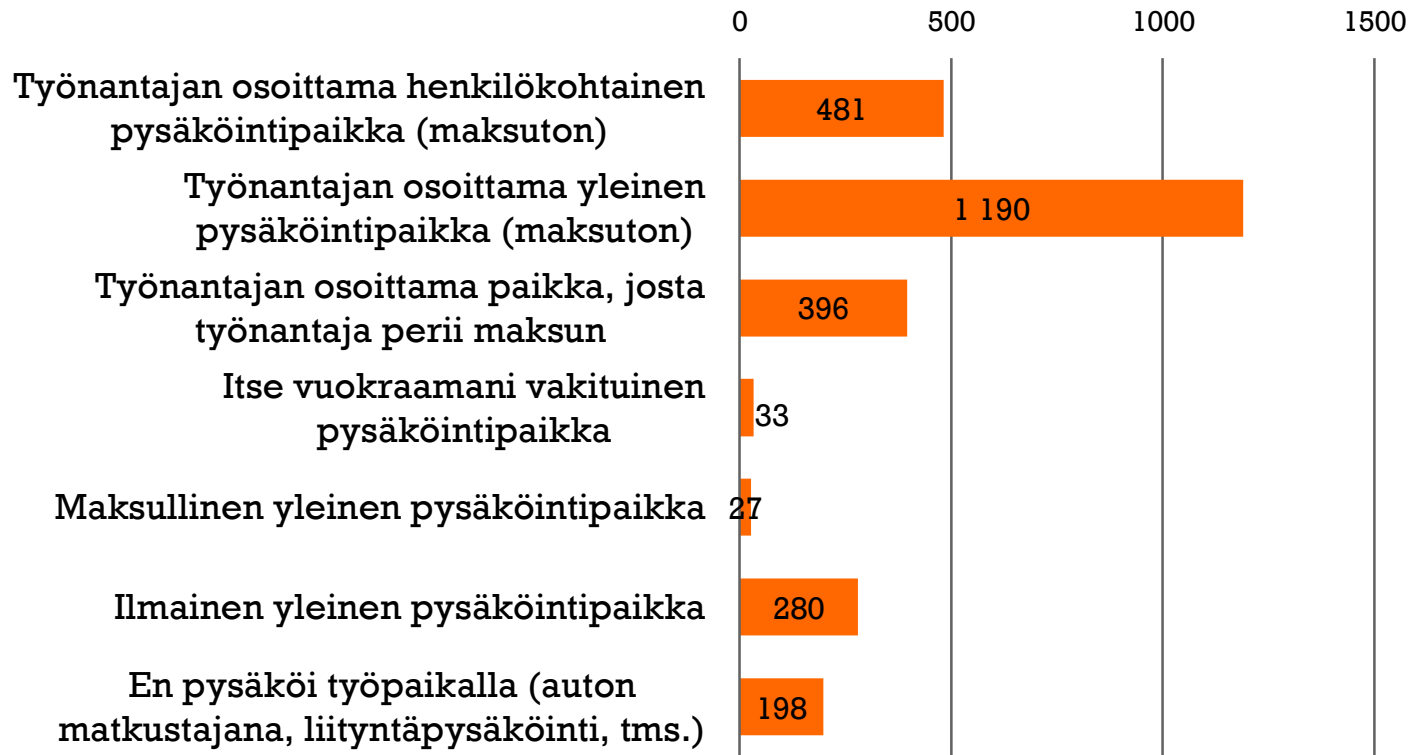
sosiaalityilat sellaiseen
kuntoon, että peseytyminen
ja vaatteiden vaihto ja
säilytys olisi
tarkoituksenmukaista

Polkupyöräparkki,
jossa pyörä on
suojassa sateelta ja
ilkeivallalta.

Pysäköinti

Miten pysäköit autosi työpaikalla?

N=770

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Parkkipaikat
kuntoon

Sakottaja käymään
parkkipaikoilla koska joka
päivä asiakkaat täyttävät
henkilökunnan
parkkipaikat!!!!

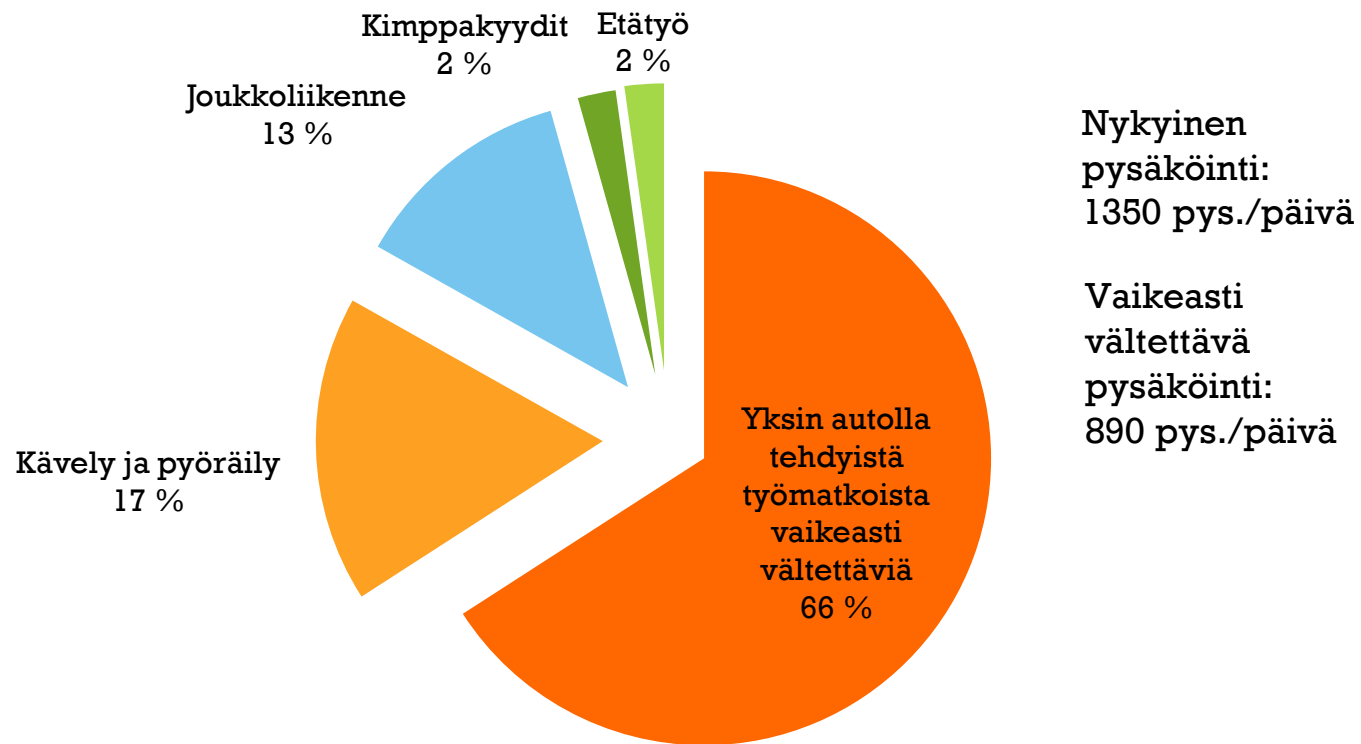
Töissä oman auton käyttöön
velvoitetuille henkilöille
pitäisi olla työnantajan
järjestämät ilmaiset
parkkipaikat

Talojen välillä eripuraa sillä
kaikki johtajat eivät noudata
sääntöä (parkkipaikasta
peritään 15 e/kk), eli tällöin
osa maksaa ja osa ei maksa
mitään.

Sähköauton latauspaikka
työpaikalle.

Pysäköinnin vähentämisen potentiaali

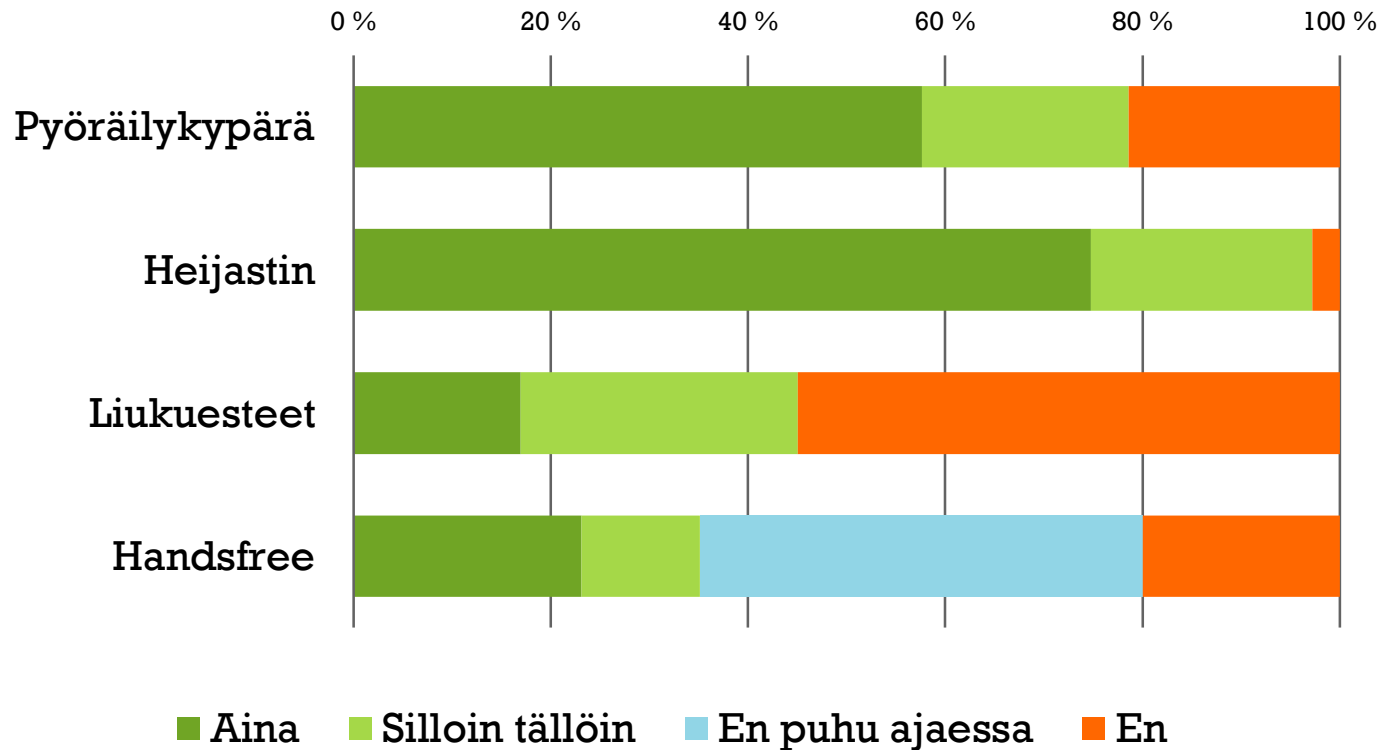

Matkahavaintojen määrä N=4694

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Turvallisuus

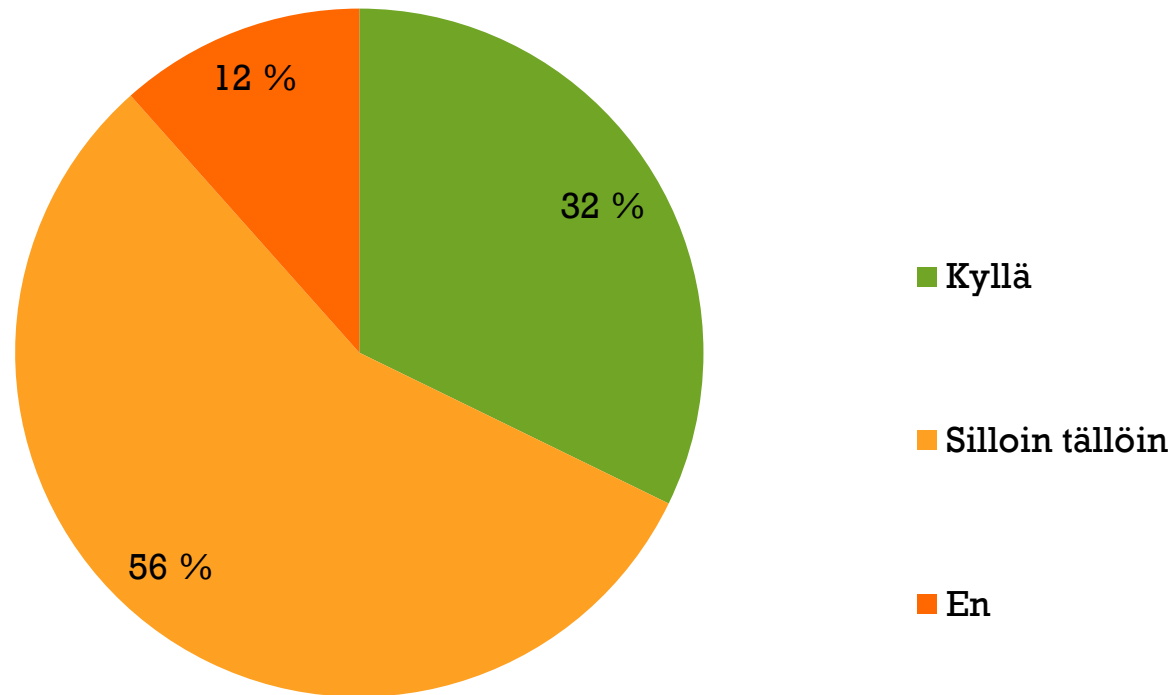
Turvavarusteiden käyttö

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

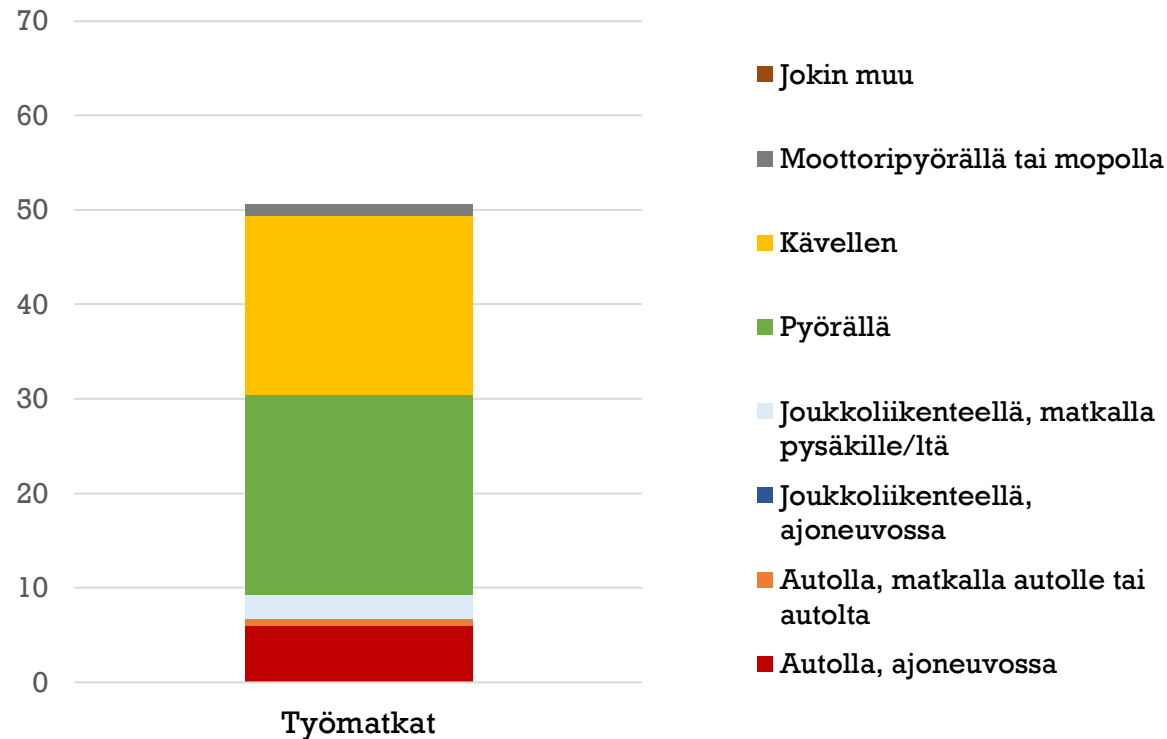
Huolehditko mielen ja kropan tauotuksesta työpäivän aikana?

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Liikennetapaturmat vuodessa kulkutavoittain

Kyselyn perusteella arvioiden työmatkatapa-
turmat aiheuttavat
1100
sairaslomapäivää
vuodessa.

N=42

Lahden kaupunki ja Mobinet 2018

Onko sinulla ehdotuksia, mitä työnantajasi voisi tehdä työmatkatapaturmien ehkäisemiseksi?

Hiekoitus ja lumivallien poisto kävelyreitiltä tarpeeksi aikaisin

Esim. kimppatilaus liukuesteistä kenkiin, jolloin voisi saada alennusta.

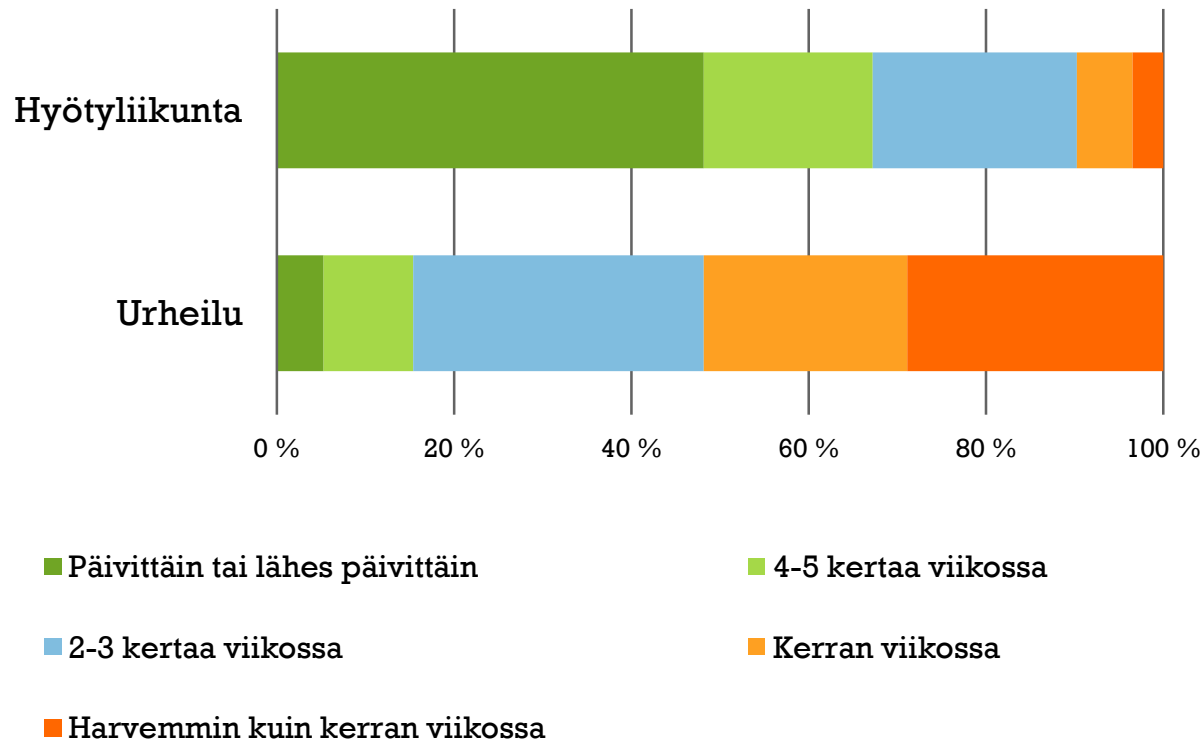
Sallimalla sisätilälämmittimet autoon

Työpaikan ympäristö pitäisi hiekoittaa kunnolla talvella.

Moisionkadun portaat p-paikalle ovat surkeat verkkoportaat. Voin kuvitella liukastumisia ja kompastumisia.

TERVEYSLIIKUNTA

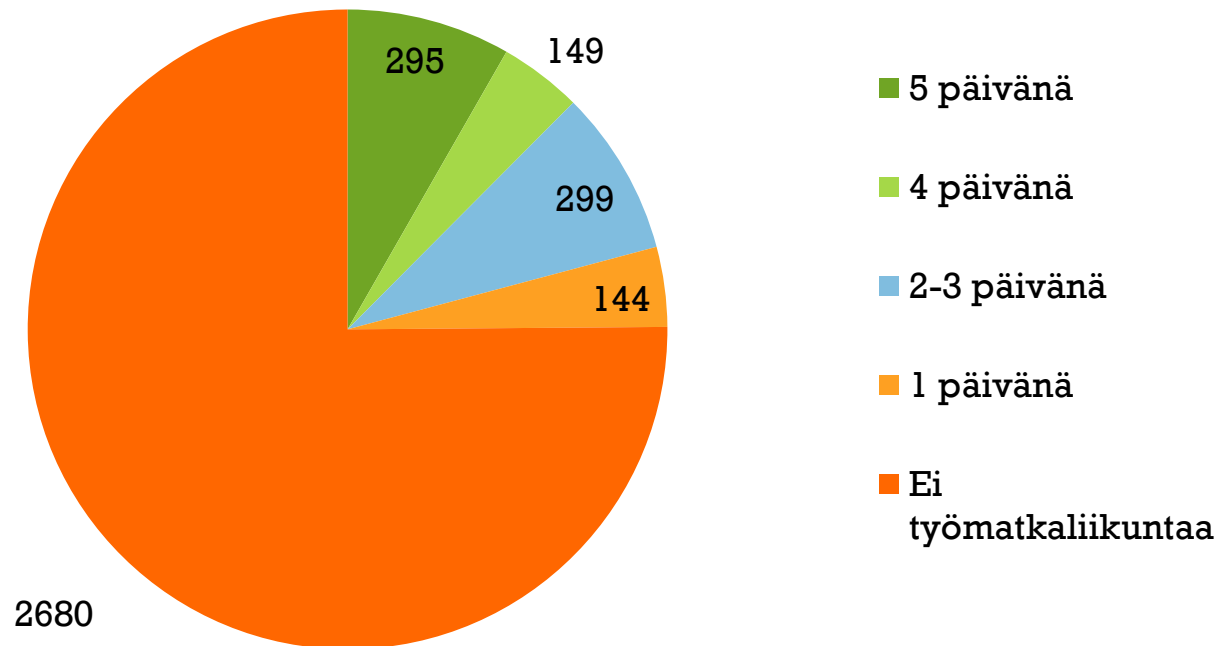
**Kuinka usein harrastat kevyttä liikuntaa, työmatkaliikuntaa
tai muuta hyötyliikuntaa vähintään puoli tuntia päivässä? /
Kuinka usein harrastat reipasta liikuntaa tai urheilua?**

N=1042

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

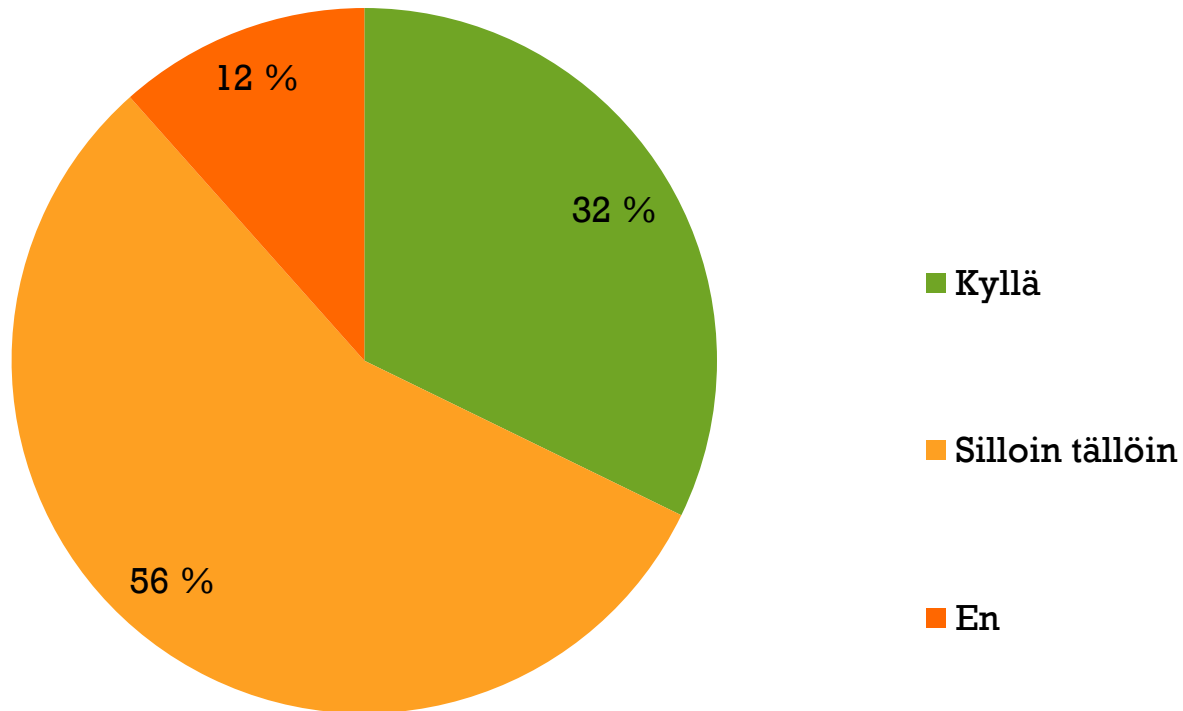
Tutkimusviikon työmatkoilla yli 30 minuuttia liikuntaa saaneiden määrä

Havaintomäärä N=1042, kuvaajan luvut kuvaavat kokonaishenkilömäärää

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

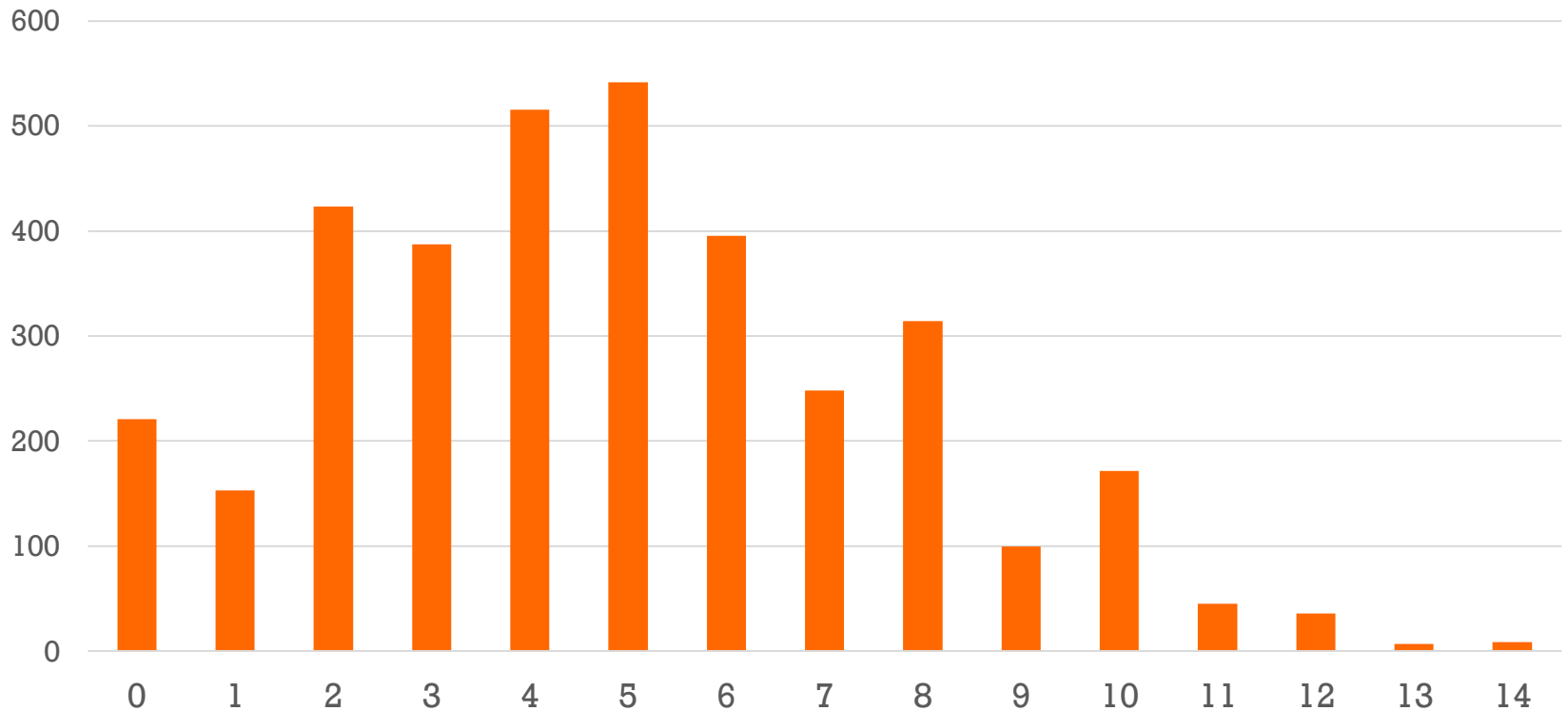
Huolehditko mielen ja kropan tauotuksesta työpäivän aikana?

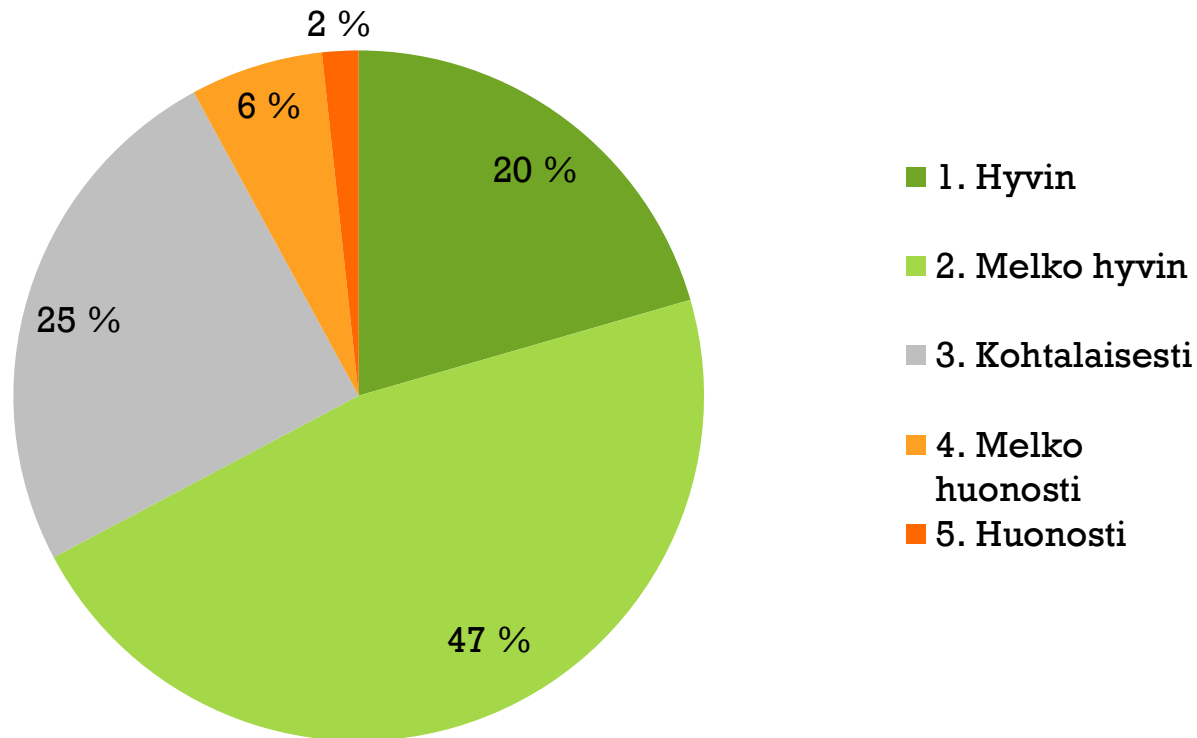
N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Kuinka monta tuntia istut keskimäärin sellaisen päivän aikana, jona käyt töissä? Keskiarvo 4,85

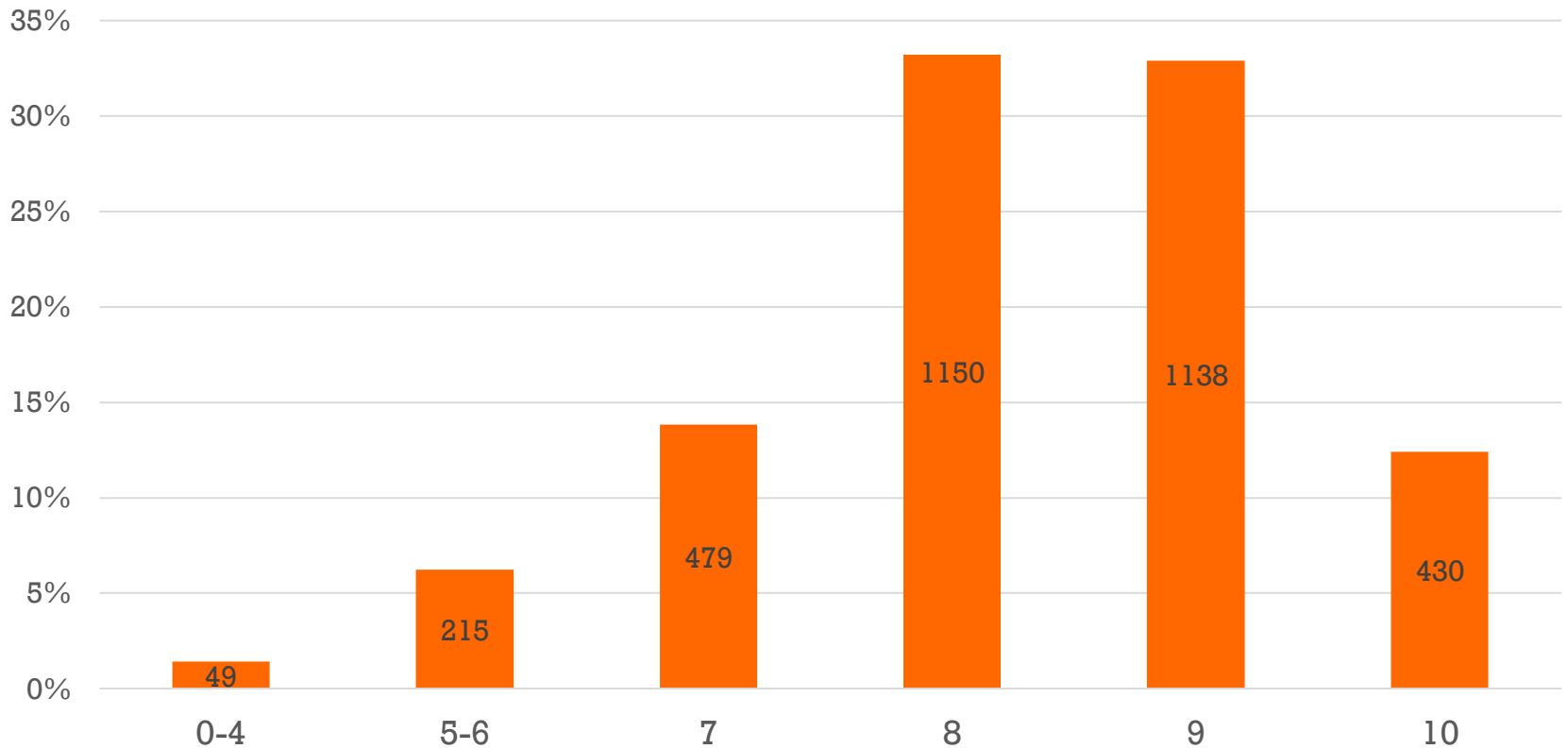
Miten hyvin yleensä palautut työsi aiheuttamasta
kuormituksesta työpäivän tai -vuoron jälkeen?
Keskiarvo 2,22.

N=1042

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

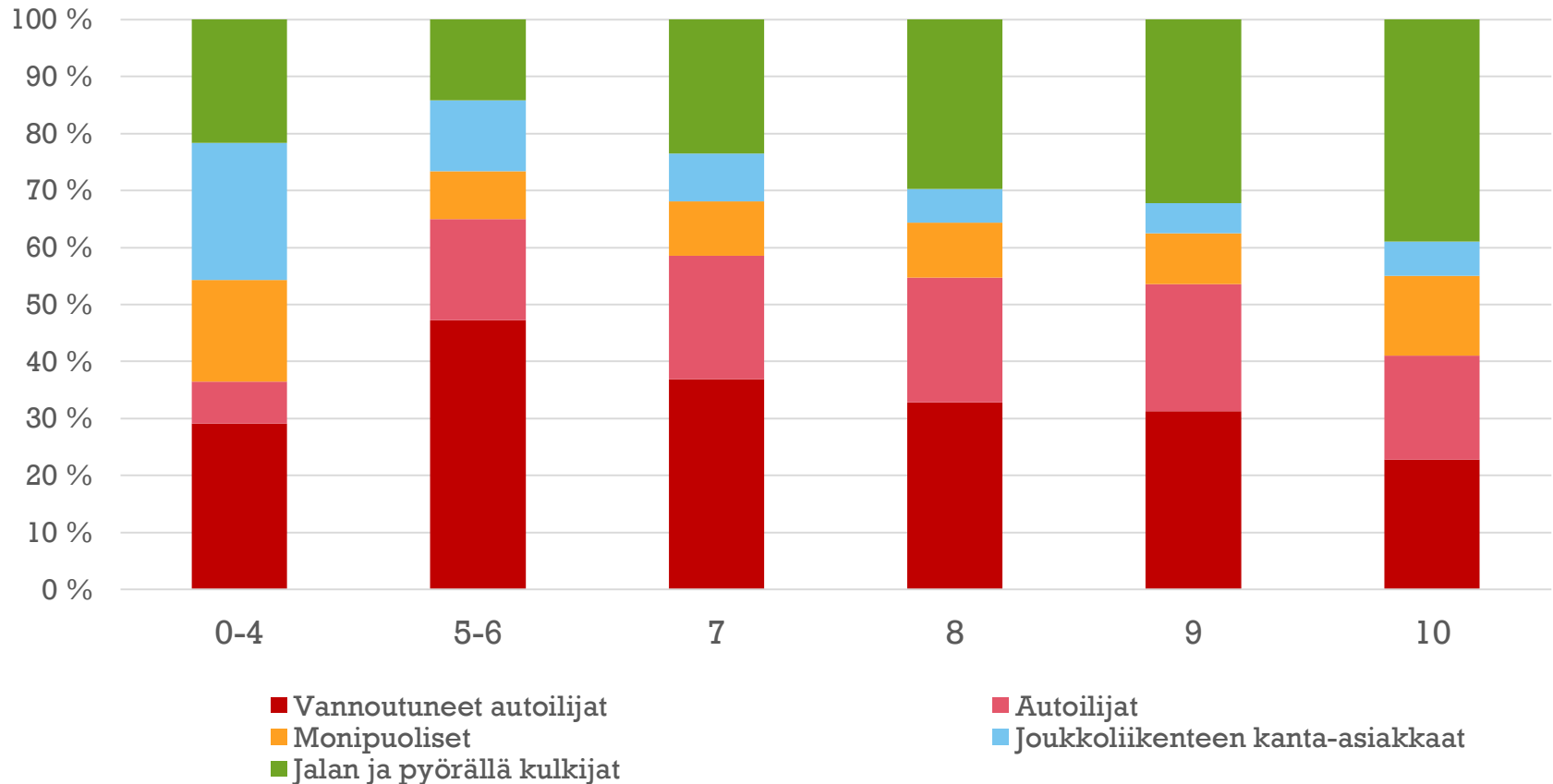
Nykyinen työkyky asteikolla 0-10: keskiarvo 8,22

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Nykyinen työkyky asteikolla 0-10: keskiarvo 8,22

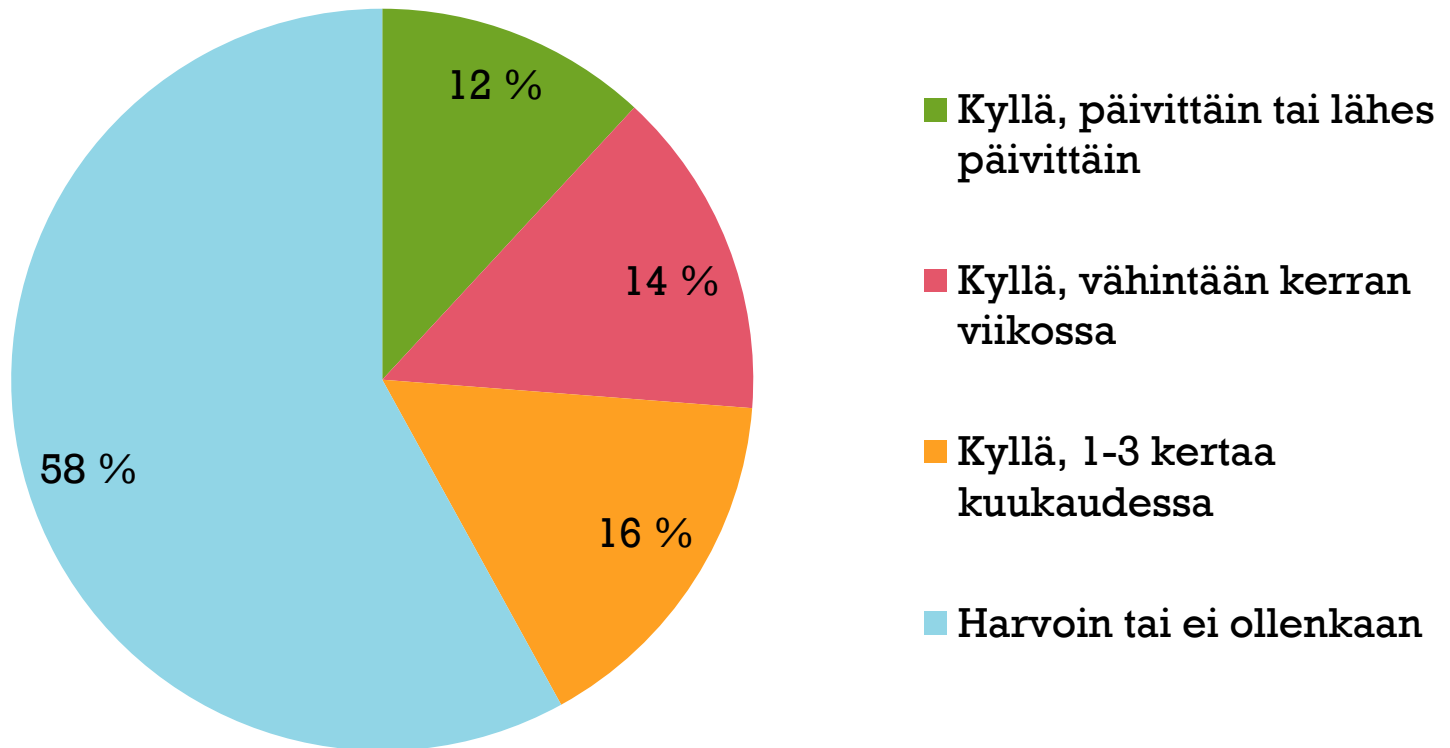

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

TYÖASIAMATKAT

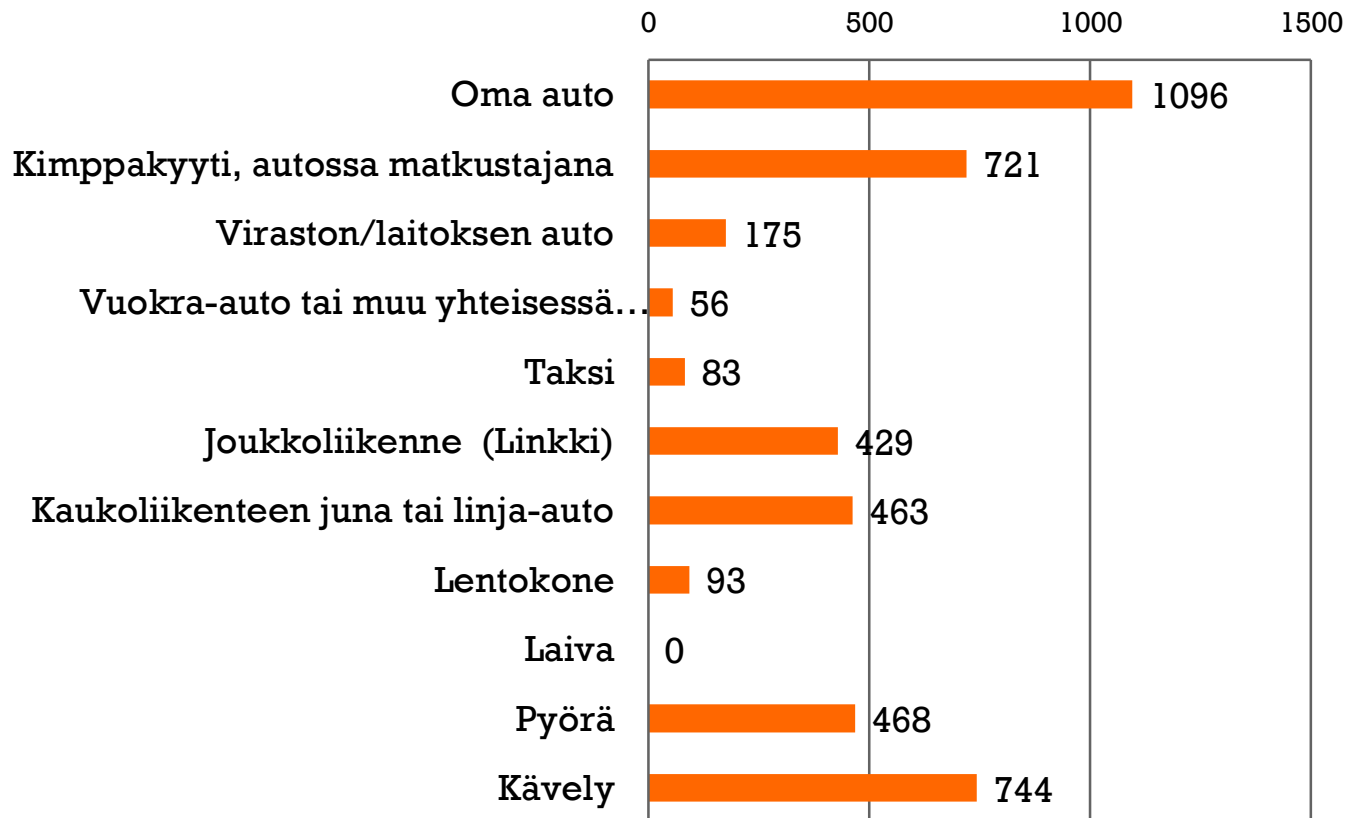
Matkustaminen työasioissa

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

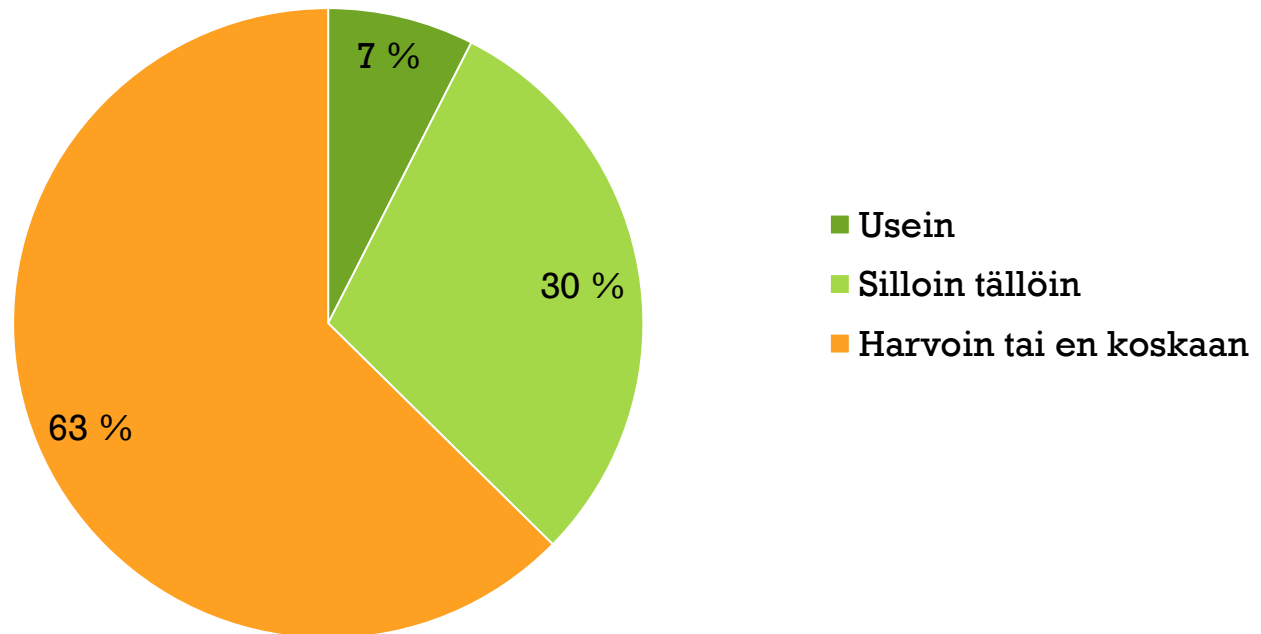
Mitä kulkutapoja käytät työasioissa vähintään silloin tällöin?

N=1061

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

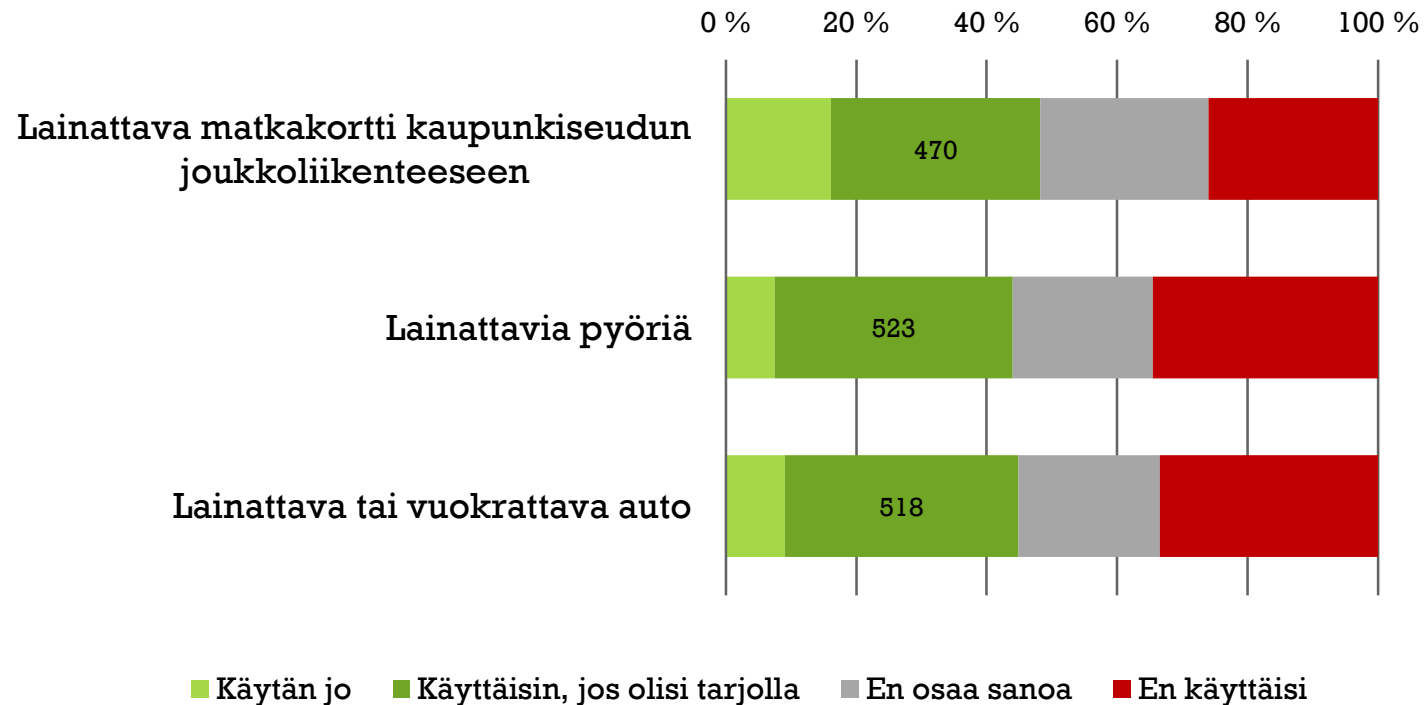
Hyödynnätkö työssäsi video- tai muita etäneuvottelutekniikoita?

N=442

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Olisiko sinulla työasiointimatkoilla käyttöä seuraaville?

N=439

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Toimenkuvani edellyttää liikkumista ja pysäköinti on tällä hetkellä stressaavin asia. Työnantajan pitäisi järjestää pysäköintikortti, jolla virka-aikana voisi ilmaiseksi pysäköidä useissa eri paikoissa.

Poistetaan autonkäyttövelvoite työsopimuksesta ja hankitaan vähäpäästöisiä autoja työnantajalle

Videoneuvottelujen käyttö on kaupunkiorganisaatiossa aivan lapsenkengissä. Luulen, että yli puolet palavereista voisi hoitaa etänä.

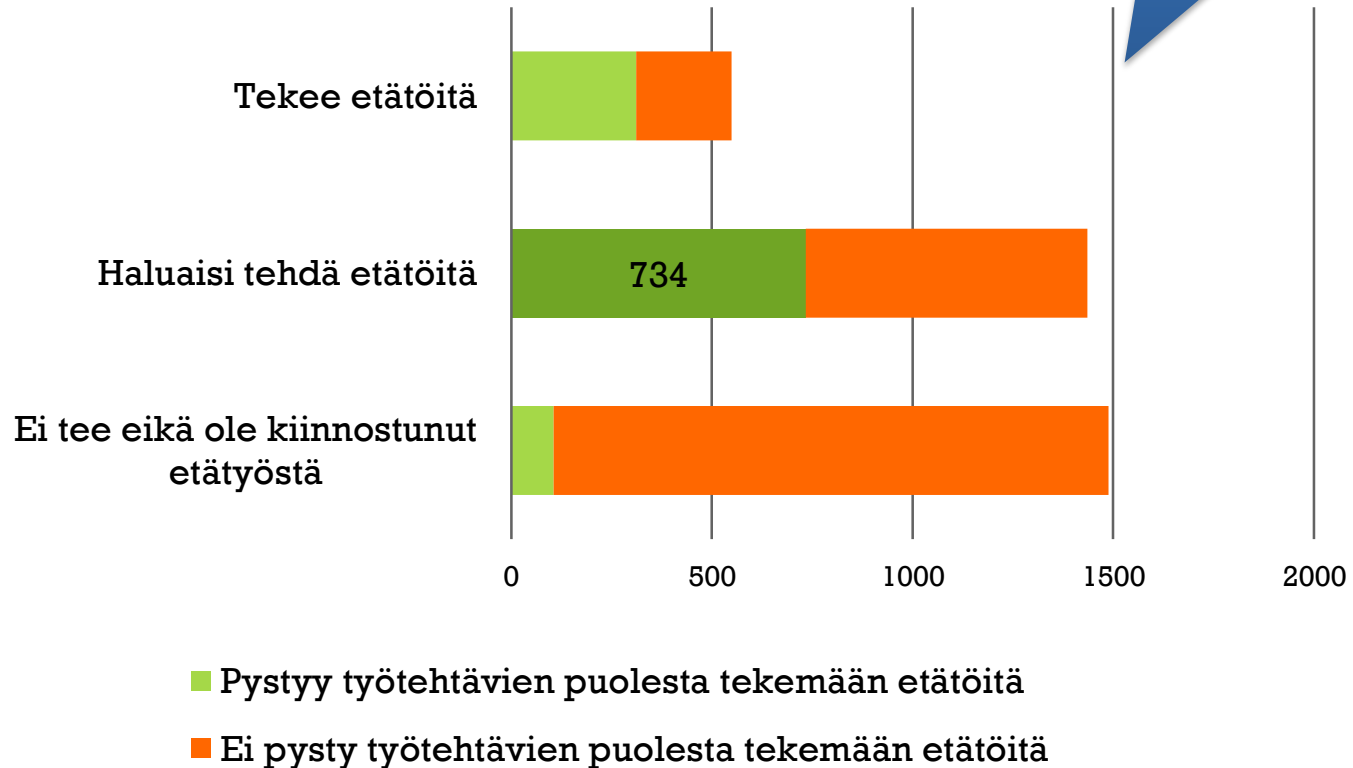
Painotettava virka-autojen ja pyörien käyttöä työmatkoissa, sekä bussilipun lainaamista

Työmatkoja voitaisiin vähentää kulkemalla kotoa suoraan opetuspisteeseen, jos ei palavereja.

KIINNOSTUS ETÄTYÖHÖN JA MUIHIN ETUIHIN JA PALVELUIHIN

Etätyötä tekevistä
37 %:lla on
etätyösopimus.

Etätyöpotentiaali

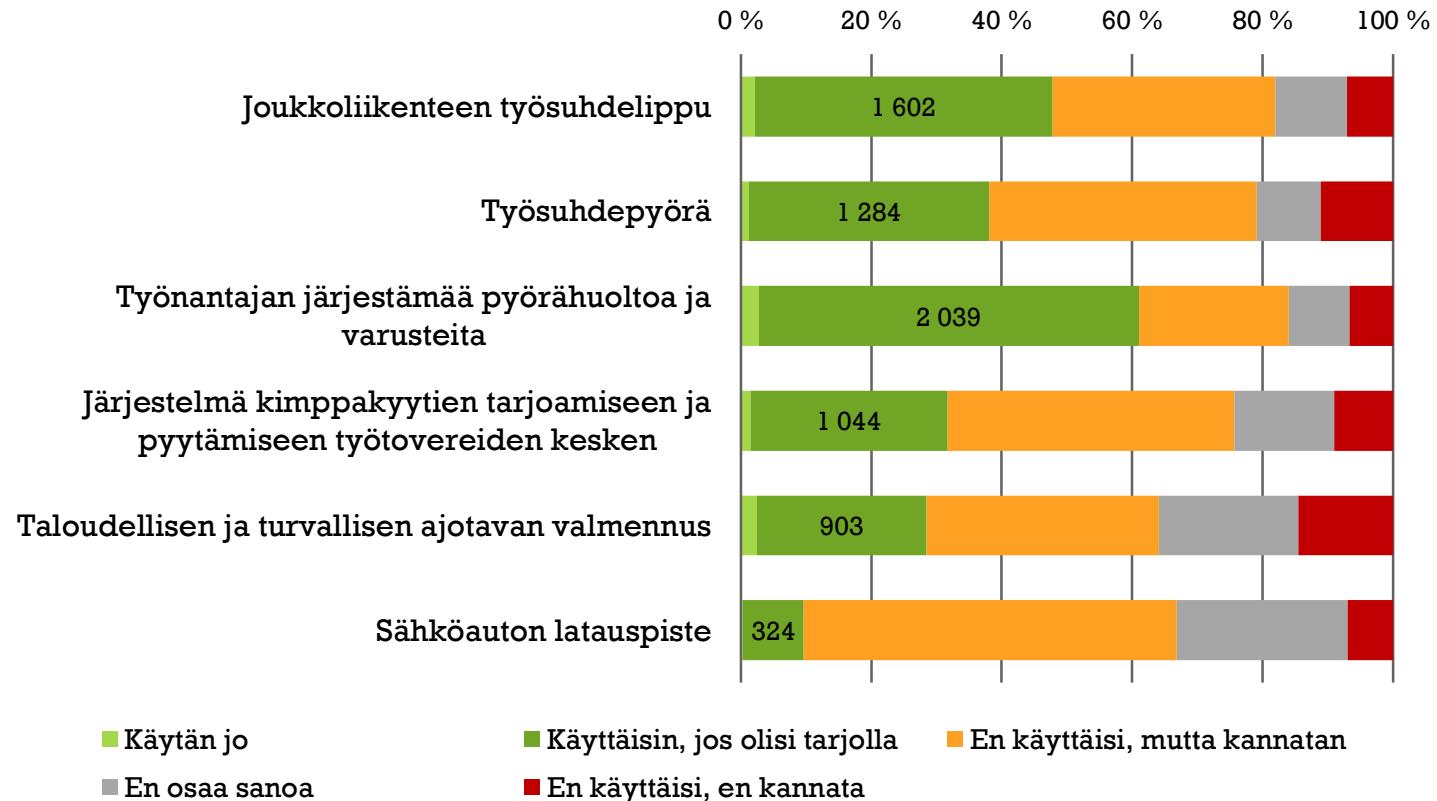

Omalla kohdalla
etätyöt vähentäisivät
ympäristökuormitusta
ja olisivat erinomaista
joustoa työelämään.

N=1036

Lahten kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Olisitko kiinnostunut ympäristöystävällistä liikkumista tukevista eduista tai palveluista?

N=1046

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

Joukkoliikenteen työmatkalippu
lopettaisi lähes kokonaan
minulta oman auton käytön.

Voitaisiin vaihteeksi panostaa
kävelyn, siitä ei koidu
työnantajalle esim.
paikoituskuluja.

Pyörien huolto, jotta ovat
turvallisia menopelejä

Kypärä, sadeasu tms. ja siinä
samalla voisi mainostaa
positiivisesti Lahtea esim. LAHTI
PYÖRÄLLÄ PÄÄSTÄÄN!

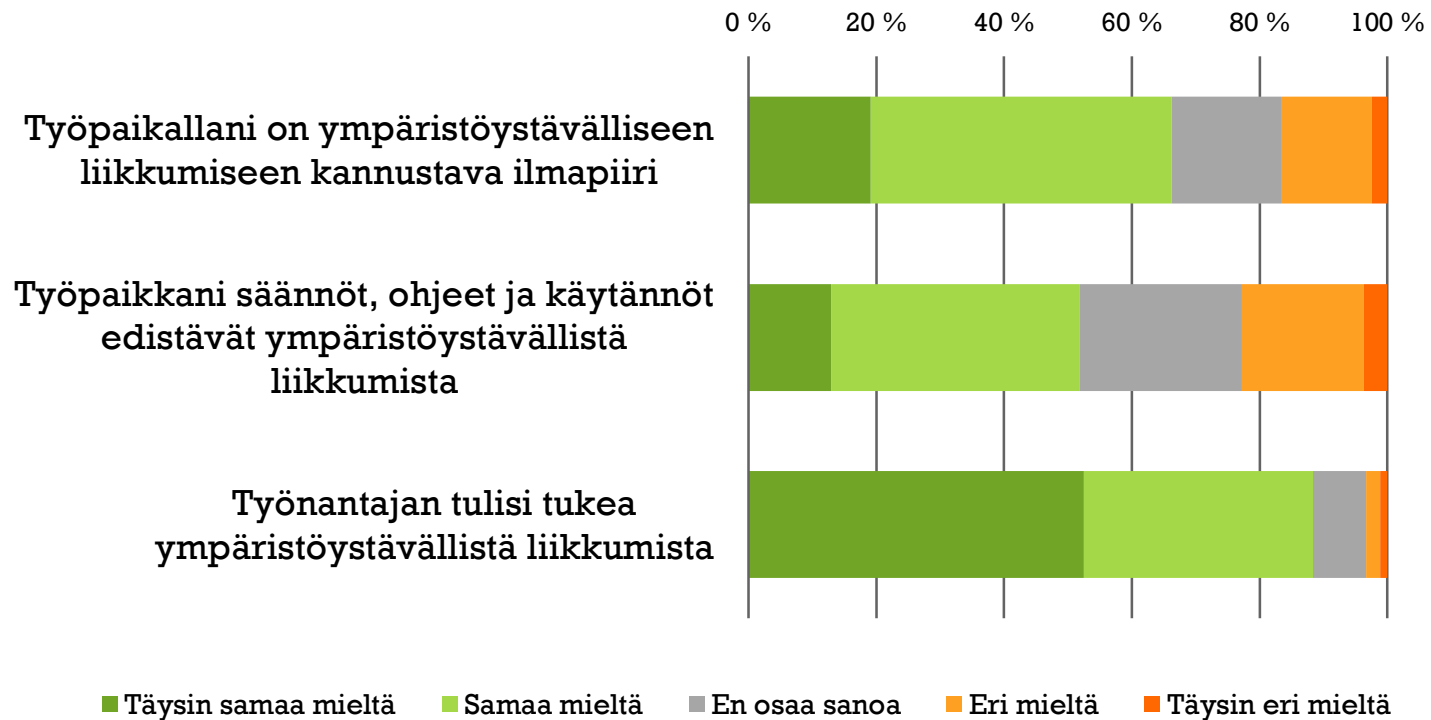
Tukea joukkoliikenne lippujen hintaa
samalla tavalla kuin yksityisautoillekin
on nyt järjestetty autopaikka,
itsellänikin on nyt halvempaa maksaa
15€/kk autopaikka kuin maksaa
80€/kk linja-auto kortista

Työaikaan sisältyisi edes kerran
viikossa liikuntaa tukeva tapa
kulkea työmatka (esim
pyöräilyyn / kävelyn käytetty
aika sisältyy työaikaan)

Joustava työaika joka
mahdollistaisi pienen jouston
aloitus ja lopetusajoissa.

ILMAPIIRI

Oletko samaa vai eri mieltä seuraavien väittämien kanssa?

N=1047

Lahden kaupunki ja Mobinet Oy 2018

KIITOS!

Liite 2

Miten kuljemme töihin?

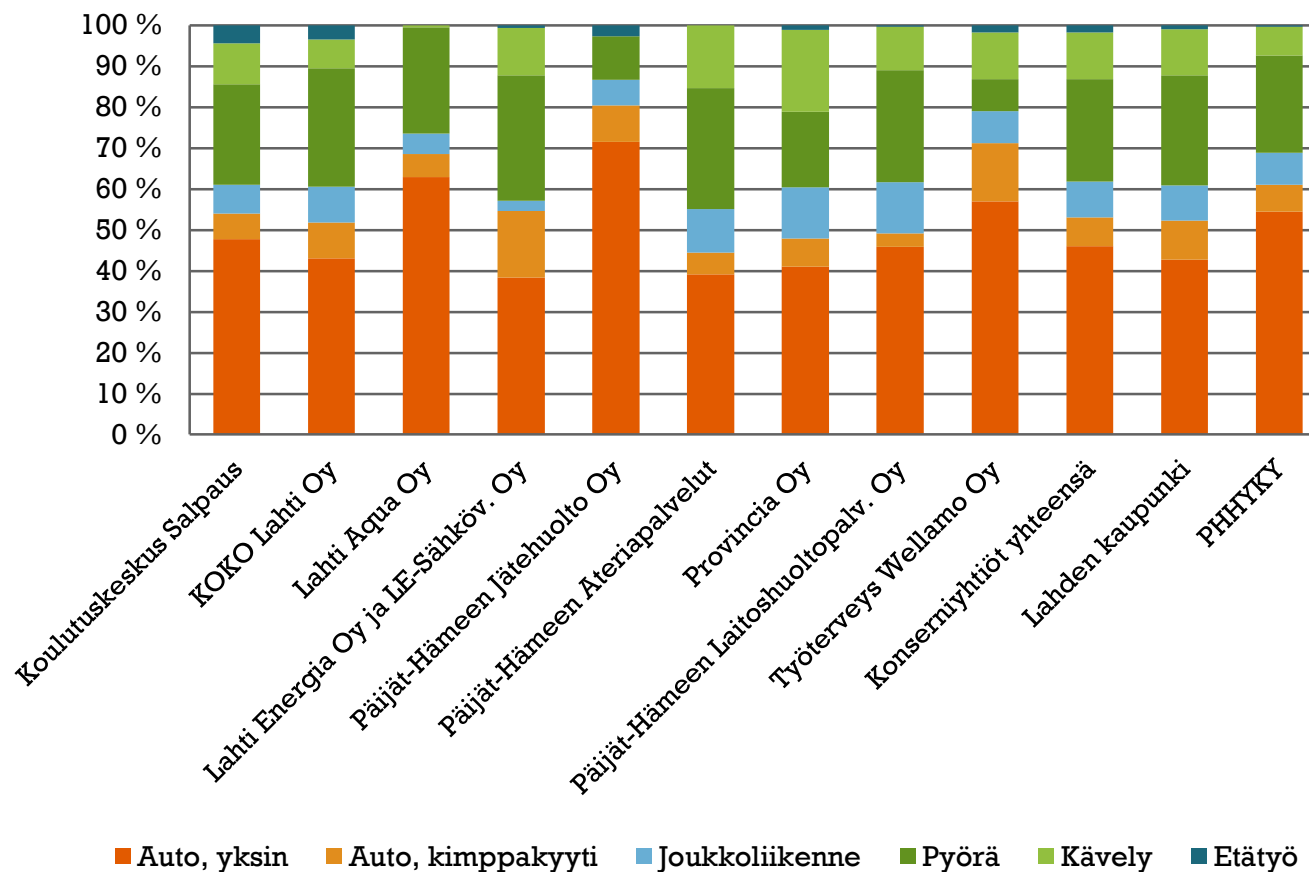
Lahden konserniyhtiöiden tulokset

Kartoituksen tulokset 22.8.2018

Vastausaktiivisuus

- Lahden konserniin kuuluvissa yhtiöissä 38 %
 - Koulutuskeskus Salpaus, vastauksia 201, vastausprosentti 30 %
 - KOKO Lahti Oy, vastauksia 27, vastausprosentti 73 %
 - Lahden Seudun Kehitys LADEC, vastauksia 10, vastausprosentti 22 %
 - Lahden Pysäköinti Oy, vastauksia 2, vastausprosentti 25 %
 - Lahti Agua Oy, vastauksia 43, vastausprosentti 43 %
 - Lahti Energi Oy ja LE-Sähköverkko Oy, vastauksia 72, vastausprosentti 32 %
 - Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy, vastauksia 27, vastausprosentti 68 %
 - Päijät-Hämeen Ateriapalvelut, vastauksia 116, vastausprosentti 33 %
 - Provincia Oy, vastauksia 124, vastausprosentti 62 %
 - Päijä-Hämeen laitoshuoltopalvelut Oy, vastauksia 165, vastausprosentti 37 %
 - Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto Oy, vastauksia 4, vastausprosentti 9 %
 - Työterveys Wellamo Oy, vastauksia 35, vastausprosentti 39 %

Lahden, konserniyhtiöiden ja PHHYKY:n kulkutapajakauma

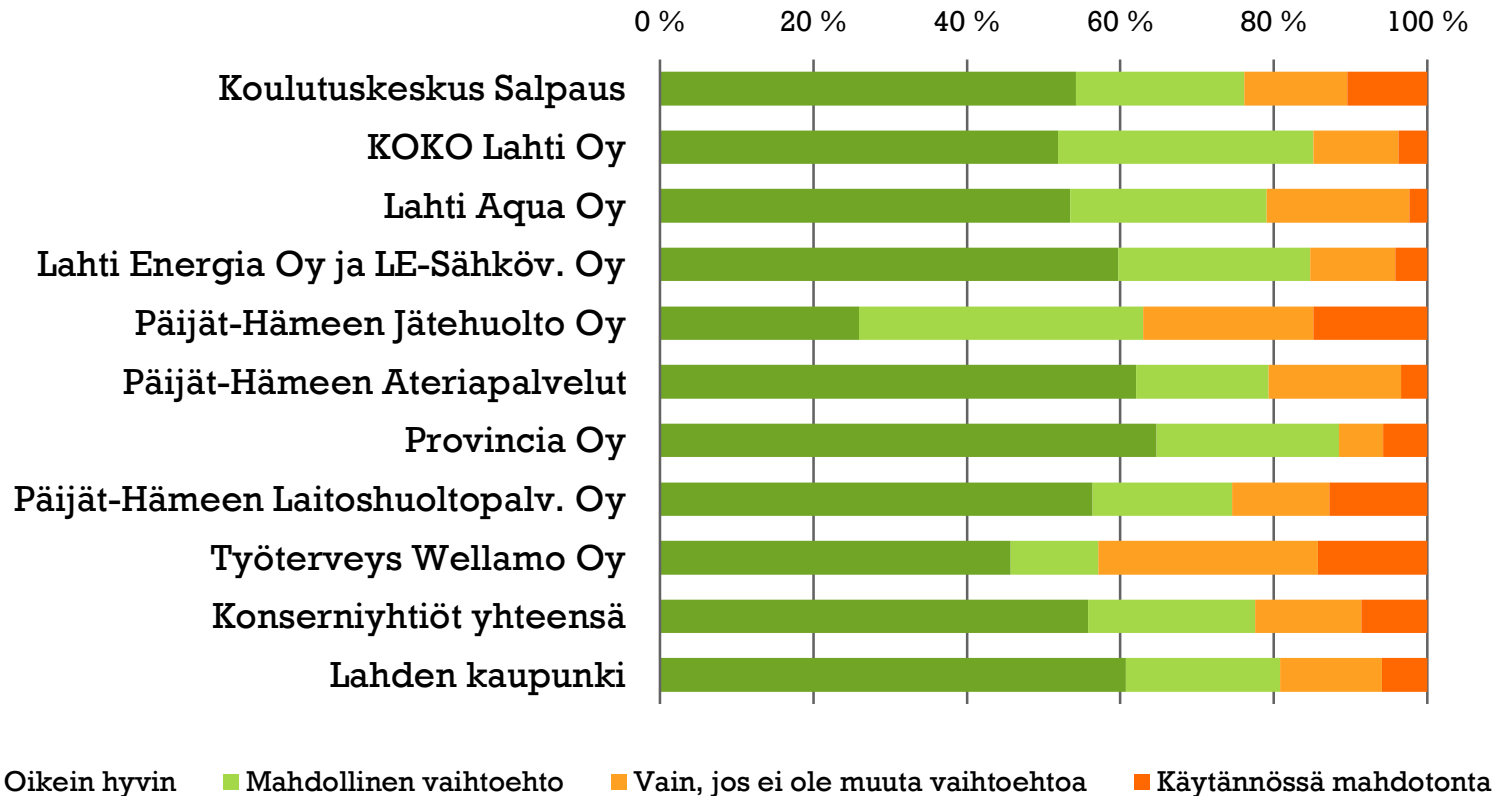
N=17572

Lahden konserniyhtiöt ja Mobinet Oy 2018

Konserniyhtiöiden kulkutapajakauma

	Auto, yksin	Auto, kimppakyyti	Joukko-liikenne	Pyörä	Kävely	Etätyö
Koulutuskeskus Salpaus	48 %	6 %	7 %	25 %	10 %	4 %
KOKO Lahti Oy	43 %	9 %	9 %	29 %	7 %	4 %
Lahti Aqua Oy	63 %	6 %	5 %	26 %	1 %	0 %
Lahti Energia Oy ja LE-Sähköv. Oy	38 %	16 %	2 %	31 %	12 %	1 %
Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy	71 %	9 %	6 %	11 %	0 %	3 %
Päijät-Hämeen Ateriapalvelut	39 %	5 %	11 %	29 %	15 %	0 %
Provincia Oy	41 %	7 %	13 %	18 %	20 %	1 %
Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalv. Oy	46 %	3 %	12 %	27 %	11 %	0 %
Työterveys Wellamo Oy	57 %	14 %	8 %	8 %	11 %	2 %
Konserniyhtiöt yhteensä	46 %	7 %	9 %	25 %	11 %	2 %
Lahden kaupunki	43 %	9 %	9 %	27 %	11 %	1 %

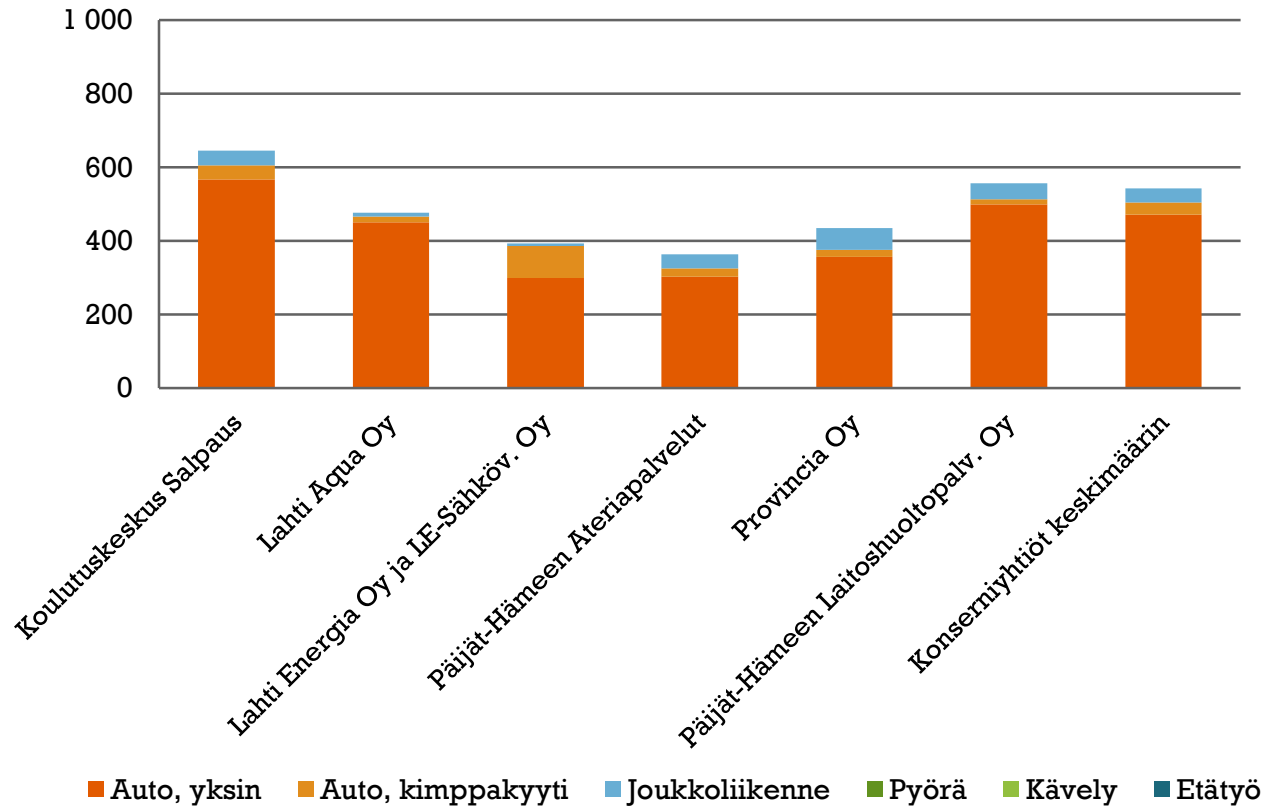
Kuinka hyvin voisit tehdä kodin ja työpaikan väliset matkat ilman autoa (kesällä)?

N=824

Lahden konserni, PHHYKY ja Mobinet Oy 2018

Lahden konserniyhtiöiden henkilökunnan työmatkojen päästöt (CO₂/hlö/vuosi)

N=2292

Lahden konserniyhtiöt ja Mobinet Oy 2018